

প্ৰথম অধ্যায়

১.০০ অসমৰ নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ আৰু তোলনি বিয়া

আৰম্ভণি :

লোকাচাৰৰ মাজত নিহিত থকা পৰম্পৰাসমূহ এটা প্ৰজন্মৰ পৰা আন এটা প্ৰজন্মলৈ প্ৰচলিত হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত নাৰীসমাজৰ ভূমিকা আটাইতকৈ বেছি। বেছিভাগ লোকাচাৰৰ মাজত সন্তান বৃদ্ধি আৰু শস্য বৃদ্ধিৰ কামনা অন্তৰ্নিহিত থকা দেখা যায়। সন্তানৰ লালন-পালনত ব্যস্ত থকাৰ উপৰিও কৃষিকৰ্ম আৰু সামাজিক উৎসৱ অনুষ্ঠানত যোগদান কৰি নাৰীসকলে এক কৰ্মব্যস্তময় জীৱন পাৰ কৰা দেখা যায়। এনে পটভূমিতে অনেক নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰৰ সৃষ্টি হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। এই অধ্যয়ত অসমত প্ৰচলিত জন্ম, মৃত্যু, বিবাহাদিত থকা নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ, তোলনি বিয়াৰ প্ৰাচীনত্ব, তোলনি বিয়াৰ আভিধানিক অৰ্থ আৰু অসমৰ বিভিন্ন জনগোষ্ঠী তথা সম্প্ৰদায়সমূহৰ মাজত তোলনি বিয়াৰ প্ৰচলন সম্পৰ্কে আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

১.০১ নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

সমাজত পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা বেছিভাগ লোকাচাৰ ঘাইকৈ নাৰীসকলেই পালন কৰে। নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ বা স্ত্ৰী লোকাচাৰ বুলিলে কেৱল নাৰীসকলৰ দ্বাৰা পালন কৰা আচাৰ নীতিক সূচায়, এই ফালৰ পৰা সমাজত প্ৰচলিত অধিকাংশ লোকাচাৰেই নাৰীকেন্দ্ৰিক বুলিব পাৰি। পুৰুষৰ দ্বাৰা কৃত্য লোকাচাৰসমূহতো নাৰীগৰাকীয়ে বিভিন্ন নীতি-নিয়ম পালন কৰি সহযোগ কৰা পৰিলক্ষিত হয়।

অসমত বসবাস কৰা বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীসমূহৰ মাজত পুৰুষানুক্ৰমে চলি অহা লোকাচাৰসমূহত নাৰীসকলৰ প্ৰাধান্যতা মন কৰিবলগীয়া। উৎসৱ-পাৰ্বণ, ধৰ্মীয় আচাৰ, ঘৰুৱা কাম-কাজ আদি প্ৰতিটো কাৰ্য্যৰ লগত নাৰী এগৰাকী জড়িত হৈ থাকে। নাৰীকেন্দ্ৰিক

লোকাচাৰবোৰ নাৰীসকলে ৰাতিপুৱা শোৱাপাটী এৰাৰ পৰা ৰাতি শোৱালৈকে প্ৰতি খোজতেই পালন কৰে আৰু তেনেদৰে পৰস্পৰাগতভাৱে লাভ কৰা অভিজ্ঞতা, বিশ্বাস, ধ্যান ধাৰণা প্ৰভৃতি তেওঁলোকৰ আচৰণত প্ৰকাশ ঘটে। নাৰীসকলে পালন কৰা আচাৰ-নীতিক নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ বুলিব পাৰি আৰু আমাৰ সমাজৰ বেছিভাগ লোকাচাৰেই নাৰীকেন্দ্ৰিক।^১

১.০১.১ নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰৰ শ্ৰেণী বিভাগ :

নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰৰ শ্ৰেণী বিভাগ কৰাটো এটা জটিল বিষয়। কিয়নো জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈকে পৰস্পৰাগতভাৱে পালন কৰি অহা লোকাচাৰবোৰৰ লগত নাৰীসকল একাত্মভাৱে জড়িত হৈ থাকে। নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰবোৰৰ তাৎপৰ্য বিচাৰ কৰি চাবলৈ আলোচনাৰ সুবিধাৰ্থে আচৰণ, প্ৰকাৰ্য তথা প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি অসমৰ নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰসমূহ তলত দিয়া ধৰণে ভাগ কৰি লোৱা হৈছে —

- ক) জন্মৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ।
- খ) বিবাহৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ।
- গ) মৃত্যুৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ।
- ঘ) উৎসৱ অনুষ্ঠান সম্পৰ্কীয় নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ।
- ঙ) দৈনন্দিন পালনীয় নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ।

ক) জন্মৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

মাতৃ গৰ্ভৰ পৰা সন্তান এটিৰ জন্ম প্ৰকৃতিৰ সাধাৰণ ঘটনা। এহাল নাৰী পুৰুষৰ মিলনৰ ফলশ্ৰুতিত মাতৃগৰ্ভত স্থিতি লোৱা ভ্ৰূণ এটি একলা দুকলাকৈ বাঢ়ি আহি এটি পূৰ্ণাৱয়ব শিশুৰূপে ভূমিস্থ হয়। এটি শিশু জন্মৰ পৰা মৃত্যুলৈকে কেইবাটাও স্তৰ পাৰ হৈ আহে। বৈদিক যুগত এই স্তৰবোৰক সংস্কাৰ বুলি অভিহিত কৰা হৈছে। মনুৰ মতে সংস্কাৰ গৰ্ভধাৰণৰ পৰা মৃত্যুলৈকে তেৰটা। যেনে — গৰ্ভধাৰণ, পুংসৱণ, সীমোন্তনয়ন, জাত-কৰ্ম, নামধেয়, নিষ্কামন, অন্নপ্ৰাশন, চূড়াকৰণ, উপনয়ন, কেশান্ত, সমাৱৰ্তন, বিবাহ আৰু শ্মশান।^২ অসমীয়া সমাজত প্ৰথমবাৰ গৰ্ভধাৰণ কৰা নাৰী গৰাকীক শাৰিৰীক আৰু মানসিকভাৱে সাজু কৰি তোলাত বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়। জন্ম সম্পৰ্কীয় লোকাচাৰ সমূহৰ জৰিয়তে আকাংক্ষিত ফল কামনা কৰা হয়। এটি সুন্দৰ তথা সুস্থ সন্তান জন্ম দিবলৈ মাতৃগৰাকীক

কিছুমান নীতি-নিয়ম মানি চলিব দিয়া হয়। গৰ্ভৱতী নাৰীগৰাকী সকলো সময়তে শুদ্ধ বা শুচি হৈ থকাৰ লগতে শাৰিৰীক সুস্থতা বৰ্তাই ৰাখিবলৈ যথেষ্ট সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগে। প্ৰাচীন কালত মানুহে জন্মৰ দৰে ঘটনাবোৰ ঐশ্বৰিক শক্তিৰ ফলত হোৱা বুলি গণ্য কৰি গৰ্ভস্থ সন্তানটি সুৰক্ষিত ৰখাৰ স্বাৰ্থত কিছুমান ঐন্দ্ৰজালিক ক্ৰিয়া-কৰ্ম কৰিছিল। যিহেতু গৰ্ভধাৰণৰ ক্ষমতা কেৱল নাৰী এগৰাকীৰহে আছে, গতিকে সৰহ সংখ্যক ৰীতি-নীতিয়েই নাৰীগৰাকীয়ে পালন কৰা দেখা যায়।

অসমীয়া সমাজত প্ৰথমবাৰ গৰ্ভধাৰণ কৰা নাৰী গৰাকীয়ে প্ৰতিটো খোজতে কেতবোৰ বাধা-নিষেধ মানি চলিব লাগে। এই সময়ছোৱাত গৰ্ভৱতী গৰাকীক দূৰ ভ্ৰমণ কৰা, গধুৰ বস্তু দঙা, কষ্টকৰ কাম কৰাৰ পৰা বিৰত ৰখা হয়। যুৰীয়া মাহত গৰ্ভৱতী মহিলাই ভ্ৰমণ কৰিলে গৰ্ভনষ্ট হয় বুলি বিশ্বাস প্ৰচলিত আছে।^৩ তদুপৰি এই সময়ছোৱাত চৰাই-চিৰিকটি মৰা, গাঁত খন্দা তথা বিয়াত কইনা ধুওৱা কাৰ্য কৰাৰ পৰা বিৰত থাকিব লাগে। এই সময়ছোৱাত গৰ্ভৱতী মহিলাগৰাকীৰ কোঠাত শিশুকৃষ্ণৰ ফটো আঁৰি ৰখা হয়। মাতৃগৰাকী হাবিলৈ যোৱা, মাটিত আঁক-বাক কৰা, মৃতদেহ দেখা বা স্পৰ্শ কৰা অমংগলজনক বুলি ধৰা হয়।

গৰ্ভৱতী নাৰী গৰাকীৰ গৰ্ভ সুৰক্ষিত কৰি ৰখাৰ স্বাৰ্থত কিছুমান নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰা হয় যদিও পুষ্টিকৰ খাদ্যৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়া হয়। গৰ্ভৰ পাঁচমাহত গৰ্ভৱতী মহিলা গৰাকীক পঞ্চামৃত খুওৱাৰ লোকাচাৰ অসমীয়া সমাজত পৰম্পৰাগতভাৱে চলি আহিছে। এটা শুভ দিনবাৰ চাই মাকৰ ঘৰত এই অনুষ্ঠানটো পালন কৰা হয়। পঞ্চামৃতৰ দিনা পাঁচবিধ ফল আৰু তাৰ লগতে মৌ, ঘি, দৈ, গাখীৰ আৰু চেনি মিহলাই খুওৱা হয়। এই অনুষ্ঠানটোৰ বাবে তিনি বা পাঁচগৰাকী বয়সস্থা মহিলাক গৰ্ভৱতী গৰাকীৰ মাকৰ ঘৰলৈ মতা হয়। মাতৃগৰাকীক নতুন কাপোৰ পিন্ধাই কোঠা এটাত পীৰা এখনত বহুওৱা হয়। উপস্থিত আয়তী কেইগৰাকীৰ উৰুলি-জোকাৰৰ মাজত মাকে তেওঁক পাঁচবাৰ পায়স খুৱাই দিয়ে। মাতৃগৰাকীৰ লগতে তেওঁৰ স্বামীকো এনেদৰে পায়স খুৱাই দিয়া হয়। আয়তী কেইগৰাকীয়ে মাতৃগৰাকী আৰু আহিবলগীয়া সন্তানটোৰ সুস্বাস্থ্যৰ বাবে আশীৰ্বাদ দিয়ে।

নামনি অসমত গৰ্ভৱতীৰ সাত বা ন মাহত 'সাধ-ভক্ষণ' বা 'জেউৰা' খুওৱা নিয়ম আছে। এই অনুষ্ঠানটোৰ বাবে গৰ্ভৱতী গৰাকীৰ পিতৃগৃহৰ পৰা কোমল চাউল, দৈ, গুৰ, কল,

পিঠা-লাৰু আদি জলপানৰ লগতে মাছ-মাংস, চাউল-দাইল আদি লৈ স্বামী গৃহলৈ আহে। সেইদিনা ওচৰ-চুবুৰীয়া বা আন আত্মীয়কো নিমন্ত্ৰণ কৰা হয়। গৰ্ভৱতী গৰাকীক ন বস্ত্ৰ পিন্ধাই প্ৰথমে জলপান খুওৱা হয়। নীতি-নিয়মসমূহ পালন কৰাৰ পিছত উপস্থিত সকলোকে ভোজ-ভাতেৰে আপ্যায়ন কৰা হয়।

মাতৃগৰাকীৰ গৰ্ভৰ আঠমাহত পুংসৱন বা পোহন বিয়া নামৰ এটা অনুষ্ঠান পালন কৰা হয়। প্ৰাচীন কালত ঘাইকৈ ব্ৰাহ্মণ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্য সকলৰ মাজত পুংসৱনৰ প্ৰচলন আছিল যদিও পিছত ব্ৰাহ্মণসকলৰ মাজতহে এই পৰম্পৰা থাকি যায়।^৪ এই অনুষ্ঠানটোৰ বাবে পুৰোহিত মাতি পিতৃপুৰুষৰ শ্ৰাদ্ধাদি কৰা হয়। শ্ৰাদ্ধাদিৰ মাজতে হ'বলগীয়া মাতৃ-পিতৃ দুয়োকে বেইৰ^৫ তলত মাহ-হালধিৰে গা ধুওৱা হয়। উপস্থিত আয়তীসকলে উৰুলি জোকাৰ দিয়ে আৰু বিয়া গীত পদ গায়। বিয়াৰ পিছত সম্ভাব্য মাতৃগৰাকীয়ে চাৰিদিনলৈ ব্ৰত ৰাখি সন্ধিয়া হবিষ্যান্ন ভাত খাব লাগে। মাতৃগৰাকীৰ মাকৰ ঘৰৰ পৰা হবিষ্যান্নৰ বাবে চাউল, আলু, কল-বেঙেনা এটা কলহত ভৰাই দিয়া হয়। এই কলহটোৰ লগতে এখন অনাকটা গামোচাত চাৰিটা ডিমৰুৰ গুটি বান্ধি দিয়া হয়। সন্তান জন্মৰ পিছত এই গামোচাখন প্ৰথমে সন্তানৰ গাত দিয়াৰ নিয়ম।

গৰ্ভৰ ন মাহত প্ৰসূতি সৰাহ পাতি ওচৰ-চুবুৰীয়া আয়তীসকলৰ দ্বাৰা নাম গোৱাই সু-প্ৰসৱৰ কামনা কৰা হয়। ইষ্টদেৱতালৈ মাহ-প্ৰসাদ, ফলমূলেৰে নৈবেদ্য আগবঢ়াই নাম গোৱা হয় আৰু আয়তীসকলে গৰ্ভৱতী গৰাকীক নিৰাপদ প্ৰসৱৰ বাবে আশীৰ্বাদ দিয়ে।

গৰ্ভাৱস্থাৰ পৰা সন্তান জন্ম হোৱা সময়ছোৱালৈ গৰ্ভৱতী নাৰীগৰাকীয়ে খাবলৈ মন কৰা সকলো বস্তু সাধ্যানুসাৰে যোগান ধৰা হয়। গৰ্ভাৱস্থাত খাব বিচৰা বস্তুটো খাবলৈ নাপালে নৱজাতকৰ মুখেৰে অনবৰতে লেলাউতি ওলাই থাকে বুলি লোকবিশ্বাস প্ৰচলিত আছে। সেয়ে সন্তান জন্মৰ পিছত হ'লেও কেঁচুৱাটো কোলাত লৈ খাবলৈ মন থকা বস্তুটো খালে লেলাউতি ওলোৱা বন্ধ হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।

প্ৰসৱৰ বেদনা আৰম্ভ হোৱাৰ লগে লগে প্ৰসূতি গৰাকীক এটি আছুতীয়া কোঠাত ৰখা হয়। এই সময়ত তেওঁক এগৰাকী অভিজ্ঞ তিৰোতাই সহায় কৰে। সন্তান জন্মৰ পিছত সন্তানটি ল'ৰা হ'লে উৰুলি দিয়া আৰু ছোৱালী হ'লে বেৰত ঢকিওৱা আৰু ঢেঁকীত কেইচাবমান

দিয়াৰ প্ৰথা আছে। তাত উপস্থিত সহায়কাৰী বা আন মহিলা এগৰাকীয়ে বাঁহৰ চেচুঁৰে সন্তানৰ নাড়ী কাটি দিয়ে। কেঁচুৱাৰ নাড়ীকটা হোৱাৰ পিছত কেঁচুৱাটোক গা ধুৱাই মাকৰ চুলিৰ আগেৰে কেঁচুৱাটিৰ জিভা পৰিষ্কাৰ কৰি অলপমান মৌ মুখত দিয়া হয়।

প্ৰসূতিক ৰখা কোঠাটোৰ মূল দুৱাৰখনত বেত, বগৰীৰ জেং, ছিঙা জালৰ টুকুৰা, লো, বাঢ়নী আদি ৰখা হয়। প্ৰসূতিৰ কাষত অনবৰতে একুৰা তুঁহ জুই জ্বলাই তাত নহৰু আৰু সৰিয়হ দি ৰখা হয়। তদুপৰি প্ৰসূতিক দেও-ভূত বা অপশক্তিয়ে যাতে নাপায় তাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিচনাখনৰ শিতানত নহৰু, সৰিয়হ, লো জাতীয় অস্ত্ৰ এবিধ ৰাখিব লাগে।

কেঁচুৱা জন্মৰ এমাহলৈ প্ৰসূতিগৰাকীক অশৌচীয়া বুলি ধৰা হয়। সাধাৰণতে ছোৱালী হ'লে এমাহলৈ আৰু ল'ৰা হ'লে একৈশ দিনলৈ অশৌচীয়া নিয়ম পালন কৰা হয়। সন্তান জন্মৰ পাঁচদিন বা এঘাৰদিনৰ দিনা গণকৰ হতুৱাই নৱজাতকৰ নামকৰণ কৰা হয়। নামকৰণৰ দিনা গাঁৱৰ ৰাইজক জলাবটা, নিমখ, মাছ আদি বিতৰণ কৰা নিয়ম। উজনি অসমত এঘাৰ দিনৰ দিনা সন্তানক বাহিৰলৈ উলিয়াই আনি সূৰ্য দেখুওৱাৰ নিয়ম কৰা হয়।

অশৌচীয়া ভাঙিবৰ দিনা গাঁৱৰ আয়তী সকলৰ দ্বাৰা চোতালত নাম-প্ৰসংগ কৰা হয়। নাম-প্ৰসংগৰ পিছৰ পৰা মাতৃগৰাকী সম্পূৰ্ণৰূপে শুচি হয়। এই দিনাৰে পৰা তেওঁ ৰন্ধা-বঢ়া কৰাকে ধৰি অন্যান্য সকলো কাম কৰিব পাৰে। লোকবিশ্বাস মতে মাকে কেঁচুৱাক আহাৰ খুৱাই থাকোতে লোভ লাগিলে কেঁচুৱাটোৰ অপকাৰ হ'ব পাৰে, সেয়ে খুৱাই থকা অৱস্থাত মুখত তামোল এখন লৈ থাকিব লাগে। সন্তানটোক ঘৰৰ বাহিৰলৈ নিব লগা হ'লে মাকে চোতালৰ মাটিত অলপ থুই পেলাই সেই মাটিৰে কপালত এটা ফোঁট দিয়া আৰু কপালৰ একাষে কাজল বা চাকিৰ ছাইৰে ফোঁট দিয়াৰ নিয়ম আছে।

অসমীয়া সমাজত ছোৱালী সন্তানৰ ক্ষেত্ৰত পালনীয় এটি লোকাচাৰ হ'ল কাণ বিন্ধনি বা কৰ্ণভেদ। পঞ্জিকাত শুভ দিন, তিথি আৰু ক্ষণ চাই ছোৱালীজনীৰ অযুগ্ম বছৰত কাণ বিন্ধনি অনুষ্ঠানটো পতা হয়। অতীতৰ পৰা বিজয়া দশমী তিথিত কাণ বিন্ধোৱা নিয়ম চলি আহিছে। এই তিথিৰ দিনা শনি বা মঙ্গলবাৰে পৰিলে পিছদিনা কাণ বিন্ধোৱাৰ নিয়ম আছে। কাণ ফুটাবলৈ আগতে নেমু, পনিয়ল বা কেটেলা পহুৰ কাইট ব্যৱহাৰ হৈছিল যদিও পৰৱৰ্তীকালত বেজীৰে কাণ ফুটোৱা ব্যৱস্থা কৰা হ'ল। কাণ বিন্ধাবলৈ এগৰাকী অভিজ্ঞ তিৰোতা আৰু

কেইজনীমান আয়তীক মতা হয়। ছোৱালীজনীক কাণ বিন্ধোৱাৰ সময়ত আয়তীসকলে উৰুলি-জোকাৰ দিয়ে। এই পৰ্ব শেষ হোৱাৰ পিছত কাণ বিন্ধোৱা গৰাকীক এটা সিধা দিয়াৰ নিয়ম। উপস্থিত সকলোকে মাহ-প্ৰসাদ দিয়া হয় আৰু সাধ্যানুসাৰে আপ্যায়ন কৰা হয়।

জন্মৰ সৈতে জড়িত আন এটা উল্লেখযোগ্য অনুষ্ঠান হৈছে তোলনি বিয়া। এই সম্পৰ্কে পৰৱৰ্তী অংশত বিস্তৃত আলোচনা দাঙি ধৰা হৈছে।

(খ) বিবাহৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

স্ত্ৰী-পুৰুষৰ মিলনৰ মাজেদিয়েই মানৱ জাতিৰ বিৱৰ্তন ঘটিছে। বিবাহৰ জৰিয়তে স্ত্ৰী-পুৰুষে সংসাৰ ধৰ্ম পালন কৰিব পাৰে আৰু সন্তান লাভৰ দ্বাৰা পিতৃ ঋণ পৰিশোধ কৰিবলৈ সুযোগ পায়। স্মৃতি শাস্ত্ৰত আঠ প্ৰকাৰৰ বিবাহ কথা কোৱা হৈছে, যেনে— ব্ৰাহ্ম, দৈৱ, আৰ্য আৰু প্ৰজাপত্য (প্ৰশস্তঃ); অসুৰ, গান্ধৰ্ব, ৰাক্ষস আৰু পৈশাচ (অপ্ৰশস্ত) বিবাহ।^৭ যি পদ্ধতিৰেই বিবাহখন নহওঁক কিয় ইয়ে সমাজৰ দ্বাৰা স্বীকৃতি পায় আৰু সামাজিক জীৱনত শৃংখলা বজাই ৰখাত সহায় কৰে।

সমাজ স্বীকৃত বিবাহ এখন অনুষ্ঠিত কৰিবলৈ যাওঁতে কেতবোৰ দীঘলীয়া আনুষ্ঠানিকতাৰ দৰকাৰ হয়। অসমীয়া সমাজত ছোৱালী চাই পচন্দ হোৱাৰ পিছৰে পৰা বিয়াখন সমাপ্ত হোৱাৰ পিছতো কেতবোৰ লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। এই বিবাহ অনুষ্ঠানত নাৰীসকলে পৰম্পৰাগতভাৱে চলি অহা ৰীতি-নীতিবোৰ ধৰি ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰে। বিবাহৰ প্ৰথম পদক্ষেপ হিচাপে ল'ৰা ঘৰৰ কেইজন মান বয়োজ্যেষ্ঠ ব্যক্তি ছোৱালীঘৰলৈ গৈ ছোৱালী তথা তেওঁলোকৰ ঘৰ-বাৰী, বংশ-পৰিয়াল সম্বন্ধে বুজ লৈ আহে। ছোৱালী পচন্দ হ'লে ল'ৰাই গৈ ছোৱালী চাই আহি তেওঁৰ পচন্দ হোৱাৰ পিছতহে বিয়াৰ চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়। ৰাহি-যোৰা মিলিলে শুভদিন চাই বিবাহৰ আয়োজন কৰা হয়।

বিবাহৰ দিন ঠিক কৰাৰ পিছত ছোৱালীজনীক 'আঙঠি পিন্ধোৱা' হয়। আঙঠি পিন্ধাবৰ বাবে এটা শুভদিন ধাৰ্য কৰা হয়। সেইদিনা দৰাৰ আত্মীয় তথা ওচৰ চুবুৰীৰ কেইজনমান লোক কইনাৰ ঘৰলৈ যায়। আঙঠি পিন্ধাবলৈ আহোঁতে তামোল-পাণ, দৈৰ কলহ এটা, তেল-সেন্দূৰ, গুৰ, চিৰা, নাৰিকল এযোৰ আৰু কইনাক পিন্ধাবলৈ আঙঠি এটা আৰু কাপোৰ এসাজ লৈ অহা হয়। দৰাঘৰীয়াৰ পুৰুষ-মহিলাখিনি আহি পোৱাৰ পিছত তেওঁলোকক প্ৰথমে

চাহ-তামোল খাবলৈ দিয়া হয়। আগতেই নিমন্ত্ৰণ কৰা কইনাৰ ওচৰ-চুবুৰীৰ আয়তীসকল আহি কইনাঘৰত উপস্থিত হয়। সকলোৰে উপস্থিতিত চোতালত কইনাক বহুৱাই আঙঠি আৰু নতুন কাপোৰ সাজ পিন্ধোৱা হয়। আয়তী সকলে উৰুলি-জোকাৰ দিয়ে। দৰাপক্ষৰ মাক বা বাইদেৱেকে কইনাৰ সেওঁতা আৰু কপালত সেন্দূৰৰ ফোঁট দিয়ে। ওচৰৰ আয়তীসকল চাহ-তামোল খাই গুচি যায় আৰু দৰাঘৰীয়া লোকসকলে ভাত খাই আবেলি উভতি যায়। ঘৰলৈ উভতি যাওঁতে কইনাঘৰৰ পৰাও দৰাঘৰলৈ পিঠা-পনা দি পঠোৱাৰ নিয়ম। নামনি অসমত বৰ্তমান আঙঠি পিন্ধোৱা অনুষ্ঠানটো অতি অনুষ্ঠুপীয়াকৈ পাতি উজনি অসমৰ দৰে জোৰণ দিয়া অনুষ্ঠানটোহে ডাঙৰকৈ পতা দেখা যায়।

বিবাহৰ আগদিনা অধিবাস আৰু সেইদিনা 'তেলৰ ভাৰ' দিয়া নিয়ম আছে। উজনি অসমৰ জোৰণক নামনি অসমত তেলৰ ভাৰ বুলিহে কোৱা হয়। অসমীয়া সমাজত বিয়াৰ দুদিন আগতে দৰাঘৰীয়াই তামোল-পাণ, চাউল, তেল, মাহ, মাছ, মিঠাই, কইনাৰ বাবে নতুন কাপোৰ আৰু গহণা-গাঁঠৰি লৈ গৈ 'জোৰণ' বা 'তেলৰ ভাৰ' দিবলৈ যায়।^৮

জোৰণৰ বাবে এটা শুভদিনত দৰাৰ মাক, আত্মীয়স্বজন তথা ওচৰৰ কেইগৰাকীমান পুৰুষ-মহিলা কইনাঘৰলৈ আহে। জোৰণৰ বাবে বিয়াত পিন্ধা গুণাবচা পাটৰ সাজ এযোৰ আৰু কেইযোৰমান আন আন সূতাৰ কাপোৰ অনা হয়। জোৰণত দিয়া কাপোৰ কেইসাজ সদায় অযুগ্ম সংখ্যাৰ হ'ব লাগে। কাপোৰ কেইসাজৰ বাহিৰেও তেল-সেন্দূৰ, আইনা-ফণী, আ-অলংকাৰ, অন্যান্য প্ৰসাধন সামগ্ৰী, ডাঙৰ মাছ এটা, দৈৰ টেকেলী দুটা, পিঠা-পনা, মিঠাই, আৰৈ চাউল, তামোল-পাণ এযোৰ, আম পাতেৰে সৈতে ঘট দুটা, কেঁচা তামোলৰ থোক এটা, এযোৰ নাৰিকল আৰু গাঁঠিয়নৰ টোপোলা এটা অনাৰ নিয়ম। কইনাৰ পদূলি মুখত দৰা আৰু কইনাৰ মাকে তিনিবাৰ শৰাই সাল-সলনি কৰে। বভাতলৰ মড়লৰ সন্মুখত দৰাঘৰৰ সকলোকে বহিবলৈ দিয়া হয়। কইনাঘৰৰ আত্মীয় তথা ওচৰ চুবুৰীয়া আয়তীসকলো উপস্থিত থাকে। কইনাক চোতালত বহুৱাই তেওঁলোকে অনা অলংকাৰ আৰু কাপোৰ এসাজ পিন্ধাই বহুওৱা হয়। 'আঙঠি'টোৰে সেন্দূৰৰ টেমাৰ পৰা সেন্দূৰ লৈ দৰাৰ মাক বা দৰাৰ নিকটাত্মীয় এগৰাকী মহিলাই কইনাৰ শিৰত লগাই দিয়ে আৰু কপালত ডাঙৰকৈ এটা সেন্দূৰ ফোঁট আঁকি দিয়ে। ইয়াৰ পিছত দৰাঘৰৰ পৰা অনা কাপোৰ তথা অন্যান্য সামগ্ৰীসমূহ এটা এটাকৈ

কইনাৰ কোঁচত তুলি দিয়া হয় বা স্পৰ্শ কৰিব দিয়া হয়। মাছটোও কইনাৰ কোঁচত তুলি দিয়াৰ নিয়ম। জোৰণত মাছৰ ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে লীলা গগৈয়ে কৈছে — “দৰা কন্যাৰ মিলনৰ উপৰিও যাতে প্ৰজনন শক্তি লাভ কৰে, সেইবাবে লোকবিশ্বাসসম্মত কিছুমান কাম কৰিছিল। জোৰণৰ দিনা দৰাঘৰৰ পৰা কন্যা ঘৰলৈ বাকলি থকা মাছ নিয়াটো মাছৰ দৰে প্ৰজনন ক্ষমতা বৃদ্ধিৰ কামনাৰেই চানেকি মাত্ৰ।”^{*} জোৰণ পৰ্বৰ শেষত কইনা গৰাকীয়ে সকলোৰে ওচৰত আঠু লয় আৰু আয়তীসকলে উৰুলি-জোকাৰ দিয়ে। জোৰণ পৰ্বৰ আন কাৰ্যবোৰ চলি থাকোতেও আয়তীসকলে উৰুলি-জোকাৰ দিয়াৰ লগতে বিয়া নাম গাই থাকে। অনুষ্ঠানটোৰ শেষত উপস্থিত সকলোকে ভোজ-ভাতেৰে আপ্যায়ন কৰা হয়। দৰাঘৰে জোৰণৰ বাবে লৈ অহা খোৱা বস্তুসমূহৰ অলপ অলপ বস্তু কইনাঘৰে ঘূৰাই দিয়াৰ নিয়ম আছে।

বিবাহ অনুষ্ঠানৰ অধিবাসৰ দিনা সন্ধিয়া সময়ত গাঁঠিয়ন খুন্দা অনুষ্ঠানটো কৰা হয়। অধিবাসৰ পূজা শেষ হোৱাৰ পিছত কইনাজনীক মড়লৰ সন্মুখত বহুওৱা হয়। কইনাৰ সন্মুখত পাত এখনত গাঁঠিয়ন আৰু গন্ধ বিৰিণা ৰখা হয়। কেইজনীমান আয়তীয়ে কইনাৰ মূৰৰ ওপৰত চাদৰ এখন মেলি ধৰে। কইনাজনী আৰু আন চাৰিগৰাকী অকুমাৰী ছোৱালীয়ে পটাগুটিটো একেলগে ধৰি গাঁঠিয়ন খুন্দে। কোনো কোনো অঞ্চলত সাতগৰাকী আয়তীয়ে কইনাৰ সতে গাঁঠিয়ন খুন্দা নিয়ম আছে। এই সময়ত আয়তীসকলে বিয়া গীত গাই থাকে আৰু মাজে মাজে উৰুলি দিয়ে। খুন্দা গাঁঠিয়ন মিঠাতেলত ডুবাই দুবৰিৰ আগেৰে কইনাৰ মূৰত অলপ অলপকৈ দিয়া হয়। এই সময়ত আয়তীসকলে এক আনন্দময় পৰিৱেশৰ সূচনা কৰে। ছোৱালীজনীক বহি থকাতে ঘৰৰ মাক বা পেহীয়েকেহঁতে হবিষ্যনৰ ভাত খুৰাই দিয়ে। তাৰপিছত কইনাৰ মোমায়েকে কইনাক দাঙি ভিতৰলৈ লৈ যায়।

উজনি অসমত বিয়াৰ দিনা দোকমোকালিতে কইনাঘৰত দৈয়ন দিয়া অনুষ্ঠান পতা হয়। আগদিনাখন ৰাতিয়েই কাঁহী এখনত দৈ, তিল আৰু পাণ কেইখিলামান সাজু কৰি ৰখা হয়। ৰাতিপুৱাই কইনাক শোৱাপাটিৰ পৰা ডাঙি আনি শোৱাকোঠাৰ দুৱাৰ মুখত পাৰি থোৱা পীৰা এখনত বহুৱাই দিয়ে। আগদিনাই যতনাই থোৱা কাঁহীখন আনি কইনাৰ মাক বা খুড়ীয়েকে পাণ এখিলাৰে দৈ লৈ কইনাৰ মূৰৰ পৰা ভৰিলৈকে তিনিবাৰ সানি দিয়ে। এনকৈয়ে আন আত্মীয় তিৰোতাসকলেও তেওঁক দৈ সানি দিয়ে, কিন্তু সংখ্যাটো বিযুৰীয়া হ'ব লাগে।

আয়তীসকলে উৰুলি-জোকাৰ দিয়ে। কইনাক দৈ সনাৰ পিছত উপস্থিত সকলে ইজনীয়ে সিজনীক দৈ সানি দি এক উৎসৱ মুখৰ পৰিৱেশৰ সূচনা কৰে। পৰ্বটো শেষ হোৱাৰ পিছত কইনাই গা-পা ধুই দিনটোৰ বাবে সাজু হয়।

বিয়াৰ দিনা দৰা বা কইনাক গা ধুৱাবৰ বাবে আয়তীসকলে নৈ বা পুখুৰীৰ পৰা পানী তুলি আনে। পানী তুলিবলৈ যাওঁতে ডাঙৰ বাতি এটাত আঁৰে চাউল, তামোল-পাণ এযোৰ আৰু পাঁচ গছি চাকি জ্বলাই এগৰাকী আয়তীয়ে হাতত লয়। আনহাতে কইনা বা দৰা ধুৱাব লগা মাক বা খুড়ীয়েক আৰু আন চাৰি গৰাকী আয়তী বা ছোৱালীয়ে পানী তুলিবলৈ ঘটবোৰ হাতে হাতে লয়। এটা তুলনামূলকভাৱে ডাঙৰ আকৃতিৰ ঘট থাকে। তাত আমডালি তিনিটা, খুচৰা পইচা অলপ ৰখা হয়। ঘটকেইটাত সেন্দূৰৰ ফোঁট দিয়া হয়। ডাঙৰ ঘটটো কইনা বা দৰা ধুৱাবলগাজনীয়ে লয়। মূল ঘট লোৱাজনীয়ে হাতত লৈ যোৱা কটাৰীৰে পানী কাটে আৰু ঘটৰ পৰা পইচা কেইটা পানীত পেলাই দিয়ে। ঘট লোৱা আটাইবোৰে একেলগে উৰুলি-জোকাৰ দি ঘটবোৰত পানী ভৰায়। পানী তুলিবলৈ যাওঁতে আৰু ঘূৰি আহোঁতে আয়তীসকলে ওৰে বাটটো বিয়াগীত গাই আহে।

পানী তুলি আহি আয়তীসকলে ঘটকেইটা কইনা বা দৰা থকা কোঠাটোত থৈ ৰভা তলত বহে। ঘটকেইটা খোৱাৰ আগতে কোঠাটোৰ দুৱাৰ এগৰাকীয়ে বন্ধ কৰি দিয়ে, তেওঁক তামোল-পাণ এযোৰ দিলেহে দুৱাৰখন খুলি দিয়ে। ৰভা তলত আয়তীসকলক তেল-সেন্দূৰ দিয়াৰ নিয়ম আছে।

বাতি বেইৰ তলত দৰা কইনাক গা ধুওৱা নিয়ম। গা-ধুৱাই থাকোতে আয়তীসকলে বিয়া-গীত-পদ গাই থাকে। গা-ধুৱাই কইনা তথা দৰাক এসাজ নতুন কাপোৰ পিন্ধাই দাং কোলাকৈ কোঠাটোলৈ লৈ অহা হয়। কোঠাটোত বহুৱাই থৈ আয়তীসকলে সুৱাগ তুলিবলৈ যায়। সুৱাগ তোলাৰ নিয়মটো দৰা আৰু কইনা দুয়োঘৰতে আয়তীসকলে পালন কৰে। সুৱাগ তুলিবলৈ এখন কুলাত পিঠাগুড়ি অলপ, মাটিৰ চাকি এগছি, খৰিকা কেইডালিমান, কপাহৰ গুটি কেইটামান আৰু এৰাঁ সূতা অলপ লোৱা হয়। কেইগৰাকীমান আয়তীৰ লগত কইনা ধুওৱা গৰাকী কুলাখন মূৰত লৈ ওচৰৰে পুখুৰী এটালৈ যাত্ৰা কৰে। কুলাখন থৈ তেওঁ পানীত নামি তিনিবাৰ ডুব মাৰে আৰু প্ৰথম ডুবত অলপ বোকা মাটি লৈ আহে। প্ৰথমবাৰ অনা

মাটিৰে ত্ৰিভুজাকাৰ এটা বেদী সজা হয় আৰু দ্বিতীয়বাৰ অনা মাটিখিনি তাৰ ওপৰত স্থাপন কৰা হয়। তৃতীয়বাৰত মুখত অলপ পানী লৈ আহে। কুলাত লৈ যোৱা খৰিকাখিনি বেদীটোৰ চাৰিওফালে পুতি এৰা সূতাৰে সেইবোৰ মেৰিয়াই দিয়া হয়। তাত চাকিগচি জ্বলাই কপাহৰ গুটিবোৰ চাৰিওফালে সিচি দিয়া হয়। পিছত পুনৰ আটাইবোৰ পানীত পেলাই দি ঠাইখিনি ভালকৈ পানীৰে ধুই থৈ অহা হয়। ধুওৱা গৰাকীয়ে পুনৰ কুলাখন মূৰত লৈ উভতি আহোঁতে মুখত পানীখিনি লৈয়ে থাকিব লাগে। উভতি আহোঁতে তিনি ঠাইত কুলাৰে পিঠাগুড়ি জাৰি মাটিত পেলাই পুনৰ সেইবোৰ সাৰি কুলাত তুলি লোৱা নিয়ম। সকলোবোৰ কইনাৰ কোঠাত সোমাই আৰু দুজনী আয়তীয়ে কইনাৰ মূৰৰ ওপৰত চাদৰ এখন মেলি ধৰে। তাত কুলাৰ পৰা লাহে লাহে তিনিবাৰ জাৰি পিঠাগুড়ি বা অন্যান্য সামগ্ৰীবোৰ পেলাই দিয়া হয়। প্ৰত্যেকবাৰে ওলোটাই বস্তুখিনি কুলাত ঢালি দিয়াৰ নিয়ম। তিনিবাৰ এনেদৰে কৰাৰ পিছত সুৰাগ তোলা বা সুৰাগ জৰা পৰ্বৰ সমাপ্তি ঘটে। সুৰাগ জৰাৰ সময়ত কুলাখনত কলডিল এটা ৰখাৰো নিয়ম আছে। সুৰাগ জৰা হোৱাৰ পিছত সুৰাগ তোলা গৰাকীয়ে মুখত লৈ যোৱা পানীখিনি কোঠাটোৰ এটা চুকত পেলাই দিব লাগে। সুৰাগ তোলাৰ উদ্দেশ্য হ'ল দৰা কইনাৰ সৌভাগ্য কামনা কৰা আৰু এই কৃত্যবোৰ প্ৰজনন যাদুৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। ১০ সুৰাগ তোলা অনুষ্ঠানটো শেষ হোৱাৰ পিছত দৰা কইনাঘৰলৈ যাত্ৰা কৰিবলৈ সাজু হয় আৰু কইনাঘৰত কইনাক সজাই-পৰাই ৰখা হয়।

ৰাতি শুভক্ষণত দৰা আহি কইনাঘৰত উপস্থিত হয়। উজনি অসমত কন্যাদাতা আৰু নামনি অসমত কইনা ধুওৱা গৰাকীয়ে দৰাক পদুলী মুখৰ পৰা আদৰি অনাৰ নিয়ম। দৰাক যাত্ৰা কলপুলিৰ মাজত এখন পীৰাত থিয় হবলৈ দিয়া হয়। কইনাৰ ভনীয়েকে বাকলি গুচোৱা এটা দোনাত এটা কল আৰু অলপ দৈ আনি তাৰে দৰাৰ ভৰি ধুৱাই দিয়ে, তাৰ পিছত ভাল পানীৰে ভৰি ধুৱাই দিয়া হয়। কইনাঘৰীয়াই দৰাপক্ষলৈ চাউল ছটিয়াই দিয়ে। এনেদৰে দৰাক আদৰি আনি ৰভাতলত দৰাক বহুওৱা হয় আৰু সম্পূৰ্ণ বৈদিক ৰীতি-নীতিৰে বিয়াখন সমাপ্ত হয়। বিয়াখন চলি থাকোঁতে দুয়োপক্ষৰ আয়তীসকলে বিয়াগীত গাই আৰু উৰুলি-জোকাৰ দি থাকে। বিয়া শেষ হোৱাৰ পিছত দৰা-কইনাক ঘৰৰ ভিতৰলৈ লৈ যোৱা হয় আৰু তাত আঙঠি লুকুৱা পৰ্ব আৰম্ভ হয়। চাউল ভৰ্তি ৰাতি এটাত কইনাই তিনিবাৰ আঙঠি লুকুৱাব

লাগে আৰু দৰাই বিচাৰি দিব লাগে। ইতিমধ্যে কইনা পক্ষই দৰাপক্ষক সাধ্যানুসাৰে ভোজ-ভাতেৰে আপ্যায়ন কৰে। কইনা বিদায়ৰ মুহূৰ্তত মাকে মূল ঘৰৰ দুৱাৰখন এখন হাতেৰে আগচি ধৰে আৰু কইনা সেই হাতৰ তলেৰে পাৰ হ'ব লাগে। কইনাজনীৰ কোঁচত অলপ চাউল দিয়া হয় আৰু তেওঁ সেইবোৰ পিছলৈ ছটিয়াই থৈ যায়। কইনাই পিছলৈ উভতি চাব নাপায়। আনহাতে অসমীয়া সমাজত কইনাৰ মাকে জীয়েকৰ বা পুতেকৰ বিয়া চাব নাপায়। উল্লেখনীয় যে অসমীয়া সমাজৰ শুভ কামবোৰত বিধবা তথা সন্তানহীনা নাৰীক আগভাগ ল'বলৈ দিয়া নহয়।

দৰাঘৰত উপস্থিত হোৱাৰ পিছত দৰা-কইনাক পদূলিমুখৰ পৰাই দৰাৰ মাকে আদৰি লৈ যায় আৰু বভাতলত বহুৱায়। ইয়াতো আঙঠি লুকুৱা পৰ্বটো অনুষ্ঠিত হয়। ইয়াত দৰাই আঙঠি লুকাই আৰু কইনাই বিচাৰিব লাগে। ৰাইজৰ আগত সেৱা লৈ দৰা কইনা ঘৰ সোমায়। কইনাই গা-পা ধুই জ্যেষ্ঠজনক কাপোৰ বা তামোল-পাণেৰে মান ধৰাৰ নিয়ম আছে। ঠাইবিশেষে সেইদিনা আবেলিয়েই কইনা মাকৰ ঘৰলৈ উভতি যায় যদিও কোনো কোনো অঞ্চলতে পিছদিনাহে উভতি যায়। পিছদিনা কইনাঘৰৰ পৰা কেইগৰাকীমান আয়তী আহি কইনাক ঘৰলৈ লৈ যায়।

কইনা ঘৰলৈ গুচি যোৱাৰ পিছত আঠদিনৰ দিনা বা দুয়োঘৰৰ সুবিধা অনুযায়ী কম দিনতে আঠমঙলা পতা হয়। সেইদিনা দৰাৰ লগত আত্মীয় কেইজনমান কইনা ঘৰলৈ আহে। আঠমঙলাৰ খাদ্যসম্ভাৰত আঠবিধ ব্যঞ্জন থকাটো বাঞ্ছনীয়। আঠমঙলাৰ ৰন্ধা বঢ়াত ঘাইকৈ নাৰী এগৰাকীয়েই আগভাগ লয়। আঠমঙলা অনুষ্ঠানটোৰ পৰাই বিয়াৰ আনুষ্ঠানিকতা শেষ হয়।

গ) মৃত্যুৰ সৈতে জড়িত নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

ভাৰতীয় দৰ্শনত মৃত্যুক লৈ নানা ধাৰণা প্ৰচলিত হৈ আছে। আত্মা-পৰমাত্মা, ইহলোক-পৰলোকত বিশ্বাসী ভাৰতীয় দৰ্শনে মৃতকক যথাযোগ্য সন্মান প্ৰদানত গুৰুত্ব দি আহিছে। অসমীয়া সমাজতো মৃত্যু সম্বন্ধীয় লোকাচাৰ আৰু লোকবিশ্বাস পৰম্পৰাগতভাৱে চলি আহিছে। মৃত্যু সম্পৰ্কীয় লোকাচাৰসমূহ অসমীয়া সামাজিক ৰীতি-নীতিৰ এক প্ৰধান উপাদান। মৃত্যুৰ লোকাচাৰসমূহ পালনৰ ক্ষেত্ৰতো নাৰীসকলৰ বিশেষ ভূমিকা আছে।

মৃত ব্যক্তিজন যদি বিবাহিত পুৰুষ হয় তেতিয়া হ'লে তেওঁৰ বিধবা পত্নীয়ে যথেষ্ট নীতি-নিয়ম পালন কৰিব লাগে। স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছত এগৰাকী নাৰীৰ জীৱনলৈ অভূতপূৰ্ব পৰিৱৰ্তন আহে। বিধবা হোৱাৰ লগে লগে নাৰী গৰাকীয়ে পিন্ধা আ-অলংকাৰ, সেন্দূৰৰ ফোঁট, বঙীন সাজ-পাৰ ত্যাগ কৰিব লাগে। স্বামীৰ মৃত্যুৰ লগে লগে পত্নীৰ মেখেলাৰ পাতলি ফালি দিয়া হয় আৰু কপালৰ সেন্দূৰৰ ফোঁট আৰু শিৰৰ সেন্দূৰ মচি পেলোৱা হয়। তেওঁক এসাজ শুধ বগা সাজ পৰিধান কৰিবলৈ দিয়া হয়। স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছত তিনিদিনলৈ তেওঁ কেৱল পানী খাই থাকিব পাৰে আৰু মাটিত শয়ন কৰিব লাগে। অঞ্চলভেদে তিনিদিনত বা চাৰিদিনত তিলনি অনুষ্ঠান পতা হয়। তিলনিৰ দিনা নাৰীগৰাকীয়ে পিঠাগুড়ি, বুট, মগু খাই আবেলি হবিষ্যান্ন ভাত খাব পাৰে। সেইদিনাৰ পৰা মৎস্যস্পৰ্শ নোহোৱালৈকে প্ৰত্যেক দিনা হবিষ্যান্ন ভাত খোৱাৰ নিয়ম। শ্ৰাদ্ধাদি শেষ নোহোৱালৈকে তেওঁ গা ধোওতে চাবোন, খাৰ ঘঁহা আৰু প্ৰসাধন কৰা নিষেধ।

মৎস্যস্পৰ্শৰ দিনা মৃতকে ভালপোৱা খাদ্য বান্ধি পত্নী গৰাকীয়ে ঘৰৰ চৌহদ বা বাৰীৰ আছুতীয়া ঠাইত মৃতকৰ নামত ভাত খোৱাৰ নিয়ম আছে। শ্ৰাদ্ধাদি শেষ হোৱাৰ পিছত মহিলা গৰাকীয়ে ইচ্ছা অনুযায়ী এপদ-দুপদ অলংকাৰ পিন্ধিব পাৰে। মৃত ব্যক্তিৰ পত্নীয়ে এবছৰলৈ আনৰ ঘৰত খোৱা লোৱা কৰা বা শুভ কৰ্মত ভাগ লোৱাৰ পৰা বিৰত থাকে।

ব্ৰাহ্মণ, দৈৱজ্ঞ আদি উচ্চ বৰ্ণৰ বিধবা সকলে কঠোৰ ব্ৰত পালন কৰিব লাগে। তেওঁলোকে মাছ-মাংস খোৱা বা স্পৰ্শ কৰা নিষেধ। স্বামীৰ মৃত্যুৰ এবছৰলৈ মন্দিৰ বা আন ধৰ্মীয় স্থানত প্ৰৱেশ নকৰে।

ঘ) উৎসৱ অনুষ্ঠান সম্পৰ্কীয় নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

বিভিন্ন সংস্কাৰমূলক কৃত্যসমূহৰ উপৰিও অসমত পালনীয় উৎসৱ অনুষ্ঠানসমূহতো বিভিন্ন লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। লোকজীৱনৰ লগত সংপৃক্ত হৈ থকা উৎসৱ অনুষ্ঠানসমূহত নাৰীৰ অংশগ্ৰহণ উল্লেখনীয়। উৎসৱ অনুষ্ঠানসমূহৰ ভিতৰত কৃষিকেন্দ্ৰিক লোক উৎসৱ তথা অসমৰ বিহু তিনিটাৰ কথা প্ৰথমে উল্লেখ কৰিব পাৰি। কৃষিক্ষেত্ৰ সুৰক্ষিত কৰি ৰখা আৰু অধিক উৎপাদন কামনাৰে বহাগ বিহু, কাতি বিহু আৰু মাঘ বিহুত বিভিন্ন লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। নাৰীসকলে বিহুৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পিঠা-পনা, জা-জলপান গোটোৱা, ঘৰ-দুৱাৰ

মচি-কাচি, চাফ-চিকুন কৰা, কাপোৰ-কানি ধোৱা কামবোৰ বিহুৰ কেইদিনমান আগৰে পৰাই কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে।

খেতি পথাৰখন বিভিন্ন পোক-পৰুৱা, অতিবৃষ্টি-অনাবৃষ্টি আদিৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ কাতি বিহুত কেতবোৰ লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। আহাৰ-শাওণ মাহত ৰোপণ কৰা কঠিয়াবোৰ আহিন-কাতি মাহত গেৰ ওলাব ধৰে। এই শস্যডৰা ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে আহিন মাহৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনা সন্ধিয়া ঘৰে ঘৰে তুলসী তলত আৰু খেতিপথাৰত বস্তি প্ৰজ্বলন কৰা হয়। ঘৰখনৰ মংগল কামনাৰে নাৰীগৰাকীয়ে কাতি মাহৰ প্ৰত্যেক দিনা সন্ধিয়া তুলসী তলত চাকি জ্বলায়।

মাঘ বিহুৰ কেইদিনমান আগৰে পৰা চিৰা খুন্দা, আঁখে আৰু মাহ কৰাই ভজা, তেল পিঠা, তিলপিঠা, নাৰিকলৰ লাৰু, তিলৰ লাৰু প্ৰভৃতি তৈয়াৰ কৰাত ব্যস্ত হয়। নামনি অসমত উৰুকাৰ দিনা সন্ধিয়া ঘৰে ঘৰে চুঙা-পিঠা পোৰা হয়। উৰুকাৰ বাতিৰ ভাতসাঁজত মাছ-মাংসৰ উপৰিও থলুৱা খাদ্যৰ সমাহাৰ ঘটে। এই আটাইবোৰ ৰন্ধাৰ ভাৰ ঘাইকৈ নাৰীগৰাকীৰ ওপৰতে থাকে। বিহুৰ দিনা পুৱা ঘৰ-দুৱাৰ মচি-কাচি ইষ্টদেৱতালৈ নৈবদ্য আগবঢ়াই সেৱা লোৱা হয়। তদুপৰি ঘৰৰ তথা চুবুৰীৰ জ্যেষ্ঠজনৰ ওচৰত সেৱা লৈ নাৰী গৰাকীয়ে ঘৰৰ পৰিয়াল তথা ঘৰলৈ বিহু খাবলৈ অহা সকলক জা-জলপান আগবঢ়াই দিয়ে।

অসমত ৰং ৰহইচৰে পালন কৰা আন এটি বিহু হৈছে বহাগ বিহু। চ'তৰ সংক্ৰান্তিত পালন কৰা বিহুটি সাতদিন ধৰি উদ্‌যাপন কৰা হয়। বিহুৰ বাবে তাঁতত বিহুৱান বৈ উলিয়াই ঘৰৰ তথা আপোন মানুহক বিহুৰ দিনা মৰমৰ চিন স্বৰূপে আগবঢ়োৱাটো প্ৰত্যেকজনী অসমীয়া মহিলাৰে গৌৰৱৰ বিষয়। সাধাৰণতে বিহুৰ দুই তিনিদিনমান আগতেই তাঁতৰ পৰা বিহুৱান কাটি উলিয়াব লাগে, নহ'লে বিহুচেৰা শালখন অমংগলীয়া বুলি গণ্য কৰা হয়। বহাগ বিহুত সাতশাকী খোৱাৰ নিয়ম আছে। সাতবিহুৰ ভিতৰত এই শাক খোৱাৰ নিয়ম। নামনি অসমত সাতবিধ শাক গোটাই সাতশাকী খোৱা হয় যদিও উজনি অসমত সাতশাকীত এশ বা এশ আঠবিধ শাক খোৱাৰ নিয়ম। এই শাক তিবোতাসকলে গোটাই আনে। কোনো কোনো অঞ্চলত পুৱা তিবোতাবোৰে সাতশাকী তোলা গীত গাই শাক তোলে আৰু দুপৰীয়া ৰান্ধি ঘৰৰ পৰিয়ালৰ আটায়ে খায়।’’

নামনি অসমত পালিত অম্বুবাচী, আমতি বা যাঁঠ অসমৰ এটি প্ৰাচীন লোকাচাৰ।

আহাৰ মাহৰ সাত তাৰিখৰ পৰা চাৰিদিন পৃথিৱীখন ৰজঃস্বলা হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰা হয়। অম্বুবাচী মূলতে কৃষি উৎসৱ, এই কেইদিন পৃথিৱী ঋতুমতী হোৱা বুলি প্ৰাচীন কালৰ বিভিন্ন শাস্ত্ৰত পোৱা যায়।^{১২} এই কেইদিন মঠ-মন্দিৰৰ দুৱাৰ বন্ধ থাকে। পূজা-পাৰ্বণ, হালবোৱা, মাটি খন্দা, ফুল ছিঙা প্ৰভৃতি কামবোৰ কৰা নিষেধ। বৰতীয়া বিধবাসকলে এইকেইদিন কেৱল ফলাহাৰহে কৰিব পাৰে। সধবাসকলৰো কোনো কোনোৱে দিনটো ব্ৰত ৰাখে। আমতিৰ নিবৃত্তিৰ দিনা ঘৰৰ তিৰোতাসকলে বাচন-বৰ্তন, কাপোৰ-কানি ধুই ঘৰ দুৱাৰ মচি শুচি হয়। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে অম্বুবাচী উপলক্ষে কামাখ্যা ধামত অম্বুবাচী মেলা অনুষ্ঠিত হয়, য'ত দেশ-বিদেশৰ হাজাৰ হাজাৰ লোকে অংশ গ্ৰহণ কৰে।

অতীজৰে পৰা অসমত অনাবৃষ্টি হ'লে ভেকুলী বিয়া পতাৰ পৰম্পৰা চলি আহিছে। মাইকী আৰু মতা ভেকুলী এহাল ধৰি লৈ দুঘৰ মানুহৰ ঘৰত ৰখা হয়। মাইকী ভেকুলী থকা ঘৰ কইনা পক্ষ আৰু মতা ভেকুলী থকাঘৰ দৰাপক্ষ বুলি ধৰি লৈ গাঁৱৰ সকলোৱে একেলগে বিয়াখনৰ প্ৰস্তুতি চলায়। এদিনতে সমাপ্ত হোৱা এই বিয়াখন দিনৰ ভাগত অনুষ্ঠিত হয় আৰু ই সম্পূৰ্ণ বৈদিক নীতি-নিয়মেৰে পালন কৰা হয়। বিয়াখনৰ পানী তুলি অনা, দৰা-কইনাক গা ধুওৱা, প্ৰসংগ অনুযায়ী বিয়াগীত গোৱা আদি কামসমূহত আয়তীসকলে আগভাগ লয়।

ভাদ মাহত কৃষ্ণৰ জন্মাষ্টমী পালন কৰা হয়। এই উপলক্ষে নাৰীসকলে নিজ নিজ অঞ্চলৰ নামঘৰত গোপিনী নাম গায় আৰু কৃষ্ণৰ মহিমা প্ৰচাৰ কৰে। কোনো কোনো অঞ্চলৰ গোপিনীসকলে ভাওনাৰো ব্যৱস্থা কৰে। ইয়াত গোপিনীসকলে নন্দ-যশোদা, অন্যান্য গোপীৰ ভাও লয় আৰু এজনী সৰু ছোৱালীক শিশু কৃষ্ণৰূপে ভাও ল'বলৈ দিয়া হয়।

পচতি উৎসৱ জন্মাষ্টমীৰ পাঁচদিনৰ দিনা পতা হয়। এই উৎসৱতো নাৰীসকলে সক্ৰিয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰে। পচতিৰ দিনা শিশু কৃষ্ণৰ গণনা আৰু সূৰ্যদৰ্শন কৰোৱাৰ অনুষ্ঠান প্ৰতীকি ৰূপত পালন কৰা হয়। মহিলাসকলে পতা এই অনুষ্ঠানত এগৰাকী নাৰীয়ে যশোদাৰ ভাও লৈ এটি শিশু কোলাত লৈ মঞ্চৰ একাষে বহে। ছয়জনী সৰু ছোৱালীয়ে যশোদাৰূপী তিৰোতগৰাকীক প্ৰদক্ষিণ কৰি তেওঁৰ মূৰত চাউল আৰু ফুল ছটিয়াই দিয়ে। আন কেইগৰাকীমান তিৰোতাই গোপীৰ সাজেৰে হাতত ফল লৈ বৈ থাকে। তেওঁলোকৰ হাতৰ পৰা যশোদাৰূপী তিৰোতগৰাকীয়ে এটা ফল লৈ কোলাৰ কৃষ্ণলৈ আগবঢ়াই দিয়ে। গৰ্গ ঋষিৰ বেষত হাতত

পুথি পাজি লৈ এগৰাকী নাৰী মঞ্চত প্ৰবেশ কৰি শিশু কৃষ্ণৰ গণনা আৰম্ভ কৰে। উপস্থিত মহিলা সকলে কৃষ্ণৰ গালৈ আৰু ইজনীয়ে সিজনীৰ গালৈ হালধি পানী ছটিয়াই আনন্দ উলাহত ডুব যায়। এনেদৰে পচতি উৎসৱৰ সামৰণি পৰে।

আহিন মাহত পালন কৰা শাৰদীয় দুৰ্গোৎসৱতো নাৰীসকলে বিশেষভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰে। পূজাৰ কেইদিন আয়তীসকলে পূজাখলিত বা নিজৰ গাঁৱৰ নামঘৰত দুৰ্গা গোসানীৰ নাম গাই নিজৰ পৰিয়ালৰ লগতে সমাজৰ সকলোৰে মংগল কামনা কৰে। নৱমীৰ দিনা নামনি অসমৰ উত্তৰ কামৰূপৰ কোনো কোনো অঞ্চলত আইলা পূজা পতা হয়। আইলা পূজাৰ উদ্দেশ্য হ'ল ভাল শিপিনী হোৱা আৰু অবিবাহিতসকলে মনোমত দৰা লাভৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা কৰা। এই পূজাৰ বাবে অবিবাহিত ছোৱালীসকলে মিলি কোনো এঘৰৰ চোতালত বা নামঘৰৰ সন্মুখত এখন বৰ্গাকৃতিৰ বেদী সাজে। বেদীটোৰ চাৰিও কোণত কলপুলি চাৰিটা পুতি সেইবোৰ ৰং বিৰঙৰ কাপোৰেৰে মেৰিয়াই দিয়া হয়। বেদীত এটা দুৰ্গাৰ প্ৰতীকস্বৰূপ মজু ৰখা হয় আৰু মজুটোক বেল, তুলসী, ফুল, ধূপ-ধুনা, চাকি জ্বলাই দেৱীক পূজা কৰা হয়। পূজা কৰি তেওঁলোকে ওৰে ৰাতি আউলা পূজাৰ গীত গাই সূতা কাটে আৰু তাঁত বয়। একে উদ্দেশ্যেৰে সধবা নাৰী আৰু আৰ্বিয়ে ছোৱালী সকলে দশমীৰ দিনা তাঁতশাল পূজা পতাৰ নিয়ম আছে। তাঁতশাল পূজাৰ বাবে আৰ্বিয়ে ছোৱালী কেইজনীয়ে নৈ বা পুখুৰীৰ পৰা ডলাত ভৰাই বোকা মাটি লৈ আহে আৰু সেই মাটিৰে নিজৰ ঘৰৰ চোতালত এটা মাটিৰ টিপ সাজি লয়। তাঁতশালখনৰ চাৰিওটা খুটাত চাৰিটা আৰু মাজতে এটা সৰু মূৰ্তি স্থাপন কৰা হয়। ইয়াত মাজত স্থাপন কৰা মূৰ্তিটো দেৱী দুৰ্গাৰ আৰু আনকেইটা ক্ৰমে লক্ষ্মী, সৰস্বতী, গণেশ আৰু কাৰ্তিকৰ। পূজাৰ শেষত মূৰ্তি কেইটা এজনী ছোৱালীয়ে মূৰত লৈ নৈ বা পুখুৰীত উটুৱাই দিয়ে। মূৰ্তি উটুৱাবলৈ যাওঁতে সকলোৱে ওৰে বাটে দুৰ্গা গোসানীৰ নাম গাই এক পৱিত্ৰ পৰিৱেশৰ সূচনা কৰে।

কাতি বিহুৰ সংক্ৰান্তিৰ দিনা নামনি অসমৰ ঘাইকৈ গোৱালপাৰা আৰু কোকৰাঝাৰ জিলাত পালন কৰা কাৰ্তিকা বা কাতি পূজা সম্পূৰ্ণৰূপে নাৰীকেন্দ্ৰিক অনুষ্ঠান। এই পূজাৰ বাবে এটা মণ্ডপ সাজি তাৰ চাৰিওকোণত চাৰিটা কলপুলি পোতা হয়। ময়ূৰৰ বাহনত সমাসীন কাৰ্তিক মূৰ্তি মণ্ডপত স্থাপন কৰি সেই মণ্ডপতে ঘট আৰু ধানৰ সীহ ৰখা হয়। কলপুলি

কেইটাত চাৰিখন ধেনু-কাঁড় আৰি থোৱা হয়। নাৰীকেন্দ্ৰিক এই লোকাচাৰত সাময়িক ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰা ব্ৰাহ্মণ আৰু ঢাকুৱাজনৰ বাৰীৰে আন পুৰুষৰ উপস্থিতিৰ অনুমতি নাই।^{১০} পূজাৰ দিনা ৰাতি আয়তীসকলে প্ৰতীকী অভিনয়ৰ জৰিয়তে শিৱৰ সৈতে চণ্ডীৰ বিয়া আৰু শিৱৰ কৃষি কৰ্মৰ কাহিনী দাঙি ধৰে। এই অভিনয় মুকাভিনয় হিচাবে দাঙি ধৰা হয়। এই পূজাত নাৰীসকলৰ অবাধ স্বাধীনতা থকা হেতুকে নৃত্য-গীতত অশ্লীলতাৰ ছাপ স্পষ্টৰূপত দেখা যায়।

পশ্চিম গোৱালপাৰা অঞ্চলত প্ৰচলিত আন এটি নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ হৈছে হুদুমদেওৰ পূজা। এই পূজা অনাবৃষ্টিৰ সময়ত বৃষ্টি কামনা কৰি ইন্দ্ৰদেৱতাৰ উদ্দেশ্যে কৰা হয়। পূৰ্বতে আউসীৰ আন্ধাৰ ৰাতি জনসমাগমহীন পথাৰত এটি খুঁটি পুতি তাত আগতে ধৰি থোৱা এটা হুদু চৰাই বান্ধি দিয়া হৈছিল। হুদু বান্ধি লোৱা খুঁটিটোৰ চৌপাশে তিৰোতাসকলে উলংগ হৈ নৃত্য কৰি ইন্দ্ৰদেৱতাক সন্তুষ্ট কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। সম্পূৰ্ণৰূপে স্ত্ৰী আচাৰযুক্ত এই অনুষ্ঠানৰ মাজেৰে ইন্দ্ৰদেৱতাক সন্তুষ্ট কৰি বৃষ্টি আনিব পাৰি বুলি লোকবিশ্বাস প্ৰচলিত। আজিকালি হুদুমদেও পূজাত হুদুম খুঁটি ৰূপে কেৱল এটা কলপুলি পুতি লোৱা হয়। এক সন্তানৰ মাতৃয়েহে এই খুঁটি একে উশাহতে পোতাৰ নিয়ম। পূজাৰ সাতদিন আগৰে পৰা সাতজনী অকুমাৰী ছোৱালীয়ে সাতঘৰ মানুহৰ পৰা পানী তুলি আনি জমা কৰি থয়। পূজাৰ দিনা এই পানী পূজাথলীত ছটিয়াই তিৰোতাসকলে হালোৱা আৰু গৰুৰ ভাও লৈ প্ৰতীকী অৰ্থত মাটিডৰা চহোৱাৰ অভিনয় কৰে। এই পূজাত পুৰোহিতৰ স্থান নাই, কেৱল মাত্ৰ এজন ঢাকুৱাই চকুত কাপোৰ বান্ধি কিছু দূৰৈত বৈ ঢাক বজাই থাকে। ৰাতি গৃহস্থক খুৱাই-বুৱাই তিৰোতাবোৰ পূজাথলীত উপস্থিত হয়। এই পূজাত কৰা নৃত্য গীত অভিনয়ত শ্লীল-অশ্লীল গীত-মাতে স্থান পায়।

চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে ধুমধামেৰে পালন কৰা এটি উৎসৱ হ'ল কৰম পৰব বা কৰম পূজা। এই কৰম পৰব ভাদ মাহৰ শুক্লা একাদশীত জীতিয়া কৰম নামেৰে, আহিন মাহৰ বিজয়া দশমীৰ দিনা বুড়ী কৰম নামেৰে আৰু আঘোণ মাহৰ পূৰ্ণিমা তিথিত ৰাস বুৰুৰ নামেৰে বছৰৰ তিনিটা সময়ত উদ্‌যাপিত হয়। এই আটাইকেইটাৰ ভিতৰত জীতিয়া কৰম সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ। এই পূজাৰ তিনি, পাঁচ বা সাতদিনৰ আগৰে পৰা পূজাত অংশ গ্ৰহণ কৰিব বিচৰা জীয়াৰী

বোৱাৰীসকলে উপবাসে থাকে। এই সকলক কৰমতী বুলি কোৱা হয়। কৰমতীসকলে উপবাসে থকাৰ প্ৰথম দিনাই ঢোল-মাদল, বাঁহী আদি বজাই যোৱা এদল লোকৰ লগত নৈৰ ঘাটলৈ গৈ নৈত গা ধুই ধূপ-দীপ নৈব্যদ্যৰে ভক্তিভাৱে আৰতি কৰে। তেওঁলোকৰ প্ৰত্যেকে একোটা পাচিত মাহ, সৰিয়হ আদিৰ বীজ লৈ যায়। নৈৰ পাৰৰ পৰা পাচিত বালি ভৰাই সেই বালিত লগত নিয়া শস্যৰ বীজ সিচি, নিজৰ নিজৰ ঠাইখিনি চিন ৰাখি থৈ আহে। পূজাৰ দিনালৈ এই শস্য তিনি চাৰি আঙুল বাঢ়ে, ইয়াকে কোৱা হয় বাৱা। বাৱা উঠোৱাৰ পিছত তাক জগাবৰ বাবে পূজাথলীতে এডাল কৰম গছৰ ডাল পুতি তাৰ কাষত বাঁহৰ আগ আৰু জৰিগছৰ ডাল থৈ দিয়া হয়। উপবাসে থকা কৰমতীসকলক তাৰ ওচৰতে বহুৱাই পুৰোহিতে কৰমা আৰু ধৰমাৰ কাহিনী শুনায়। কৰম পূজাৰ দিনা ওৰে নিশা বুমুৰ নাচ-গান চলি থাকে। ৰাতিপুৱালৈ কৰম ডালটো উঘালি কৰমতীসকলে নৈ বা পুখুৰীত উটুৱাই দিয়ে। এনেদৰে কৰম পূজাৰ সামৰণি পৰে।

চাহ জনগোষ্ঠীসকলে পালন কৰা নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰযুক্ত আন এটি উৎসৱ হ'ল টুচু পূজা। পুহ মাহ সোমোৱাৰ লগে লগে এই পূজাৰ আনুষ্ঠানিকতা আৰম্ভ হয় বাবে ইয়াক 'পৌষ পৰব' বুলিও কোৱা হয়। পুহ মাহৰ আৰম্ভণিতে চাহ-জনগোষ্ঠীৰ গাভৰুসকল কোনো এঘৰত গোট খায়। তেওঁলোকৰ মাজৰে এগৰাকী ছোৱালীক টুচুৰ মাক পাতি লোৱা হয়। গছৰ পাতেৰে সজা চৌড়ল বা দোলাত কুলি বা ম'ৰা চৰাই উঠি থকা, হাতত ছাতি আৰু কলহ লোৱা টুচুদেৱীৰ মূৰ্তি আনি দোলাত স্থাপন কৰা হয়। মূৰ্তি স্থাপন কৰাৰ পৰা প্ৰত্যেক দিনা সন্ধিয়া গাভৰুহঁতে আঁখে, ফলমূল আদিৰে দেৱীক অৰ্চনা কৰে। পুহৰ শেষৰ দিনা অৰ্থাৎ মাঘ বিহুৰ উৰুকাৰ দিনা গাভৰুহঁতৰ লগতে গাঁৱৰ ডেকাবোৰো উজাগৰে থাকি ওৰে ৰাতি টুচু গীত মাত গায়। পিছদিনা মূৰ্তিটো টুচুমাৰ মূৰত তুলি ঘৰে ঘৰে সোমাই নদীৰ ঘাটলৈ লৈ যায়। টুচুক যাৰ ঘৰতে সোমোৱা হয় তাতেই গৃহস্থই পূজা-অৰ্চনা কৰে আৰু সকলোকে পিঠা-পনা খাবলৈ দিয়ে। এই পূজাখন টুচুৰ মাকৰূপী গাভৰু গৰাকীয়ে পৰিচালনা কৰে। ঘৰে ঘৰে ফুৰোৱা হোৱাৰ পিছত চৌড়ল সহিতে টুচু মাক নৈ বা পুখুৰীত বিসৰ্জন দিয়া হয়।

ফাগুন মাহৰ ফাকুৱা বা হোলী উৎসৱতো নাৰীসকলে নিজাববীয়াকৈ আনন্দ উলাহত ভাগ লয়। হোলী খেলিবলৈ ওলাই অহা নাৰীসকলে ইজনীয়ে সিজনীক ফাকু ৰং ঘঁহি হোলী

গীত-মাত গাই আনন্দ কৰে।

চ'ত মাহৰ শেষৰ ফালে প্ৰবল ধুমুহা বৃষ্টি হয়। লোকবিশ্বাসমতে এই সময়ত বৰদৈচিলা হিলদল ভাঙি মাকৰ ঘৰলৈ বিহু খাবলৈ আহে আৰু বহাগৰ শেষৰ ফালে একে গতিৰেই উভতি যায়। এই দুয়ো সময়তে নাৰীসকলে এক লোকাচাৰ পালন কৰে। বৰদৈচিলাৰ গতি মন্ত্ৰ কৰি ক্ষয়-ক্ষতিৰ পৰিমাণ কমাবলৈ তেওঁলোকে পালন কৰা লোকাচাৰ মতে ধুমুহা বৰষুণ চলি থকাৰ মাজতে তেওঁলোকে ব্যৱহাৰ কৰা আইনা-ফণি এযোৰ চোতালত পীৰা এখন পাৰি তাৰ ওপৰত থৈ দিয়া হয়। লোকবিশ্বাসমতে এনে কৰিলে বৰদৈচিলাজনীয়ে পীৰাত বহি নিজৰ মুখ চাই আউল-বাউল চুলি ফণিয়াবলৈ ক্ষম্তক জিৰায়। ফলত ধুমুহাৰ গতি শাম কাটে।

গাঁৱৰ কাৰোবাৰ ঘৰত বসন্তৰোগে দেখা দিলে তিব্বতাসকলে শীতলা পূজা আৰু আইসবাহ পাতি আইনামেৰে শীতলা দেৱীক প্ৰাৰ্থনা কৰি ৰোগী তথা গাওঁখনক এই ৰোগৰ পৰা মুক্ত কৰিবলৈ ভক্তি সহকাৰে প্ৰাৰ্থনা জনায়। ৰোগীৰ ঘৰত বা গাঁৱৰ কোনো ৰাজহুৱা স্থানত এই পূজা কৰা হয়। পূজাৰ বাবে এখন পীৰা সাজু কৰা হয় আৰু পীৰাখন বগা কাপোৰেৰে ঢাকি তাৰ ওপৰত আৰৈ চাউল আৰু বগা ফুল কেইটামান ৰখা হয়। তাৰ কাষতে ধূপ-দীপ নৈবেদ্য আগবঢ়াই আইসকলে আইনাম গাই দেৱীক স্তুতি কৰে। আই ওলোৱা ৰোগীজন ভাল নোহোৱা পৰ্যন্ত তেওঁৰ কোঠাটো প্ৰত্যেকদিনাই মচি-কাচি ধূপ জ্বলাই ৰখা হয়। ৰোগীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা বিচনাৰ কাপোৰ আৰু পিন্ধা কাপোৰ বগা ৰঙৰ হয়। সেইকেইদিন ঘৰত তাঁত বোৱা আৰু ঢেঁকী দিয়াৰ দৰে কামবোৰ কৰা নহয়। শীতলা পূজা আই ওলোৱাৰ পৰা তৃতীয়, সপ্তম বা নৱমদিনা পুৰোহিতৰ দ্বাৰা কৰোৱা হয়।

পয়া লগা ৰোগ হৈ বা অকাৰণে শুকাই খীণাই যোৱা ল'ৰা ছোৱালীৰ মংগলার্থে ঘৰত অপেশ্বৰী সবাহ পতা হয়। ইয়াৰ বাবে বেমাৰ হোৱা ল'ৰা-ছোৱালী ঘৰৰ চোতালত দুপৰীয়া সেন্দূৰ, ফুল আৰু পিঠাগুড়িৰে তিনিটা ঘূৰণীয়া বৃত্ত সাজি তাৰ ভিতৰত ন খন আগলতি পাটেৰে আসন পতা হয়। আসন ওচৰত অপেচৰাই গা ধুবলৈ প্ৰতীকি ৰূপত দুটি পুখুৰী আৰু আলি সাজি দিয়া হয়।^{১৪} আসনখন সাজু হোৱাৰ পিছত তিনি বা পাঁচজনী অকুমাৰী ছোৱালীক গা ধুৱাই নতুন সাজ-পাৰ পিন্ধাই দিয়া হয়। আসনখনৰ সন্মুখত এখন চাৰিত কাপোৰ পাৰি

অকুমাৰী ছোৱালী কেইজনীক বহিব দিয়া হয়। এই ছোৱালী কেইজনীক বহুৱাই লৈ, ধূপ-দীপ আগবঢ়াই আয়তীসকলে ভক্তিভাবে অপেচৰা নাম গাই ৰোগীৰ আৰোগ্য কামনা কৰে। আবেলিলৈ এনেদৰে নাম গাই প্ৰসাদ গ্ৰহণ কৰি সকলো ঘৰাঘৰি গুচি যায়।

কাৰোবাৰ ঘৰত সঘনাই জ্বৰ বা চকুৰ অসুখ হ'লে কুমাৰী পূজা পতাৰ নিয়ম আছে। এই পূজাৰ বাবে তিনি বা পাঁচজনী কুমাৰী ছোৱালীক গা-পা ধুৱাই নতুন বস্ত্ৰ পৰিধান কৰোৱা হয়। ৰোগীৰ ঘৰত এখন চাৰি পাৰি তাৰ ওপৰত কাপোৰ এখন পাৰি, তাত কুমাৰী ছোৱালী কেইজনীক বহুওৱা হয়। তেওঁলোকলৈ বুলি ভক্তিভাবেৰে পায়স, ফল-মূল, আইনা-ফণি, ধূপ-দীপ, পুষ্প-পত্ৰ আৰু মালা আগবঢ়োৱা হয়। সাধাৰণভাবে পতা কুমাৰী পূজাত সকলোবোৰ উপাচাৰ নাথাকিলেও কামাখ্যা ধামত পতা কুমাৰী পূজাত এই আটাইবোৰ উপাচাৰেই প্ৰয়োজনীয়। কামাখ্যাত ভক্তসকলে কুমাৰীৰ চৰণত বিভিন্ন উপাচাৰ আগবঢ়ায় আৰু শংখ, ঘণ্টা, ঢোল প্ৰভৃতি বাদ্যৰ মাজত পুৰোহিতে মন্ত্ৰ পাঠ কৰে।

উজনি অসমত বহুলভাৱে পালন কৰা এটা নাৰীকেন্দ্ৰিক অনুষ্ঠান হৈছে লখিমী সৰাহ। এই অনুষ্ঠান সাধাৰণতে কোনো নিৰ্দিষ্ট তিথিত বা সময়ত অনুষ্ঠিত নহয়। খেতি আৰম্ভ কৰাৰ আগত বা চপোৱাৰ পিছত এই অনুষ্ঠান পতা হয়।^{১৫} লখিমী সৰাহৰ বাবে এজনী অকুমাৰী ছোৱালী বা এগৰাকী আয়তীয়ে কলৰ থুৰি আৰু আমপাত ভৰোৱা এটা ঘট লৈ নদীত পানী তুলিবলৈ যায়। পানী তুলিবলৈ যাওঁতে লগত আন এগৰাকী মহিলাই এখন জাকৈ, এগৰাকীয়ে চাউল ভৰ্তি দুগৰি আৰু এজন কিশোৰে এখন কল পটুৱাৰ দোনা লয়। জাকৈ লোৱাজনীয়ে নদীত তিনিবাৰ চৰিয়াই বোকা মাটি যি উঠি আহে দোলাখনত থৈ দিয়ে। এইদৰে আটাইবোৰ ঘূৰি অহাৰ পিছত নামঘৰৰ বাকৰিত সমবেত হৈ সকলোৱে একেলগে তিনিবাৰ নামঘৰটো প্ৰদক্ষিণ কৰে। শেষত নামঘৰৰ মণিকূটত পানী ভৰ্তি ঘটটো স্থাপন কৰি সকলোৱে ঘটটো লক্ষ্মীদেৱী হিচাবে তামোল-পাণ, ধূপ-দীপ, নৈবেদ্য আগবঢ়াই পূজা সেৱা কৰে। ধানৰ আগ অনাৰ দিনা এই পূজা পাতিলে আগলতি কলপাত এখনত প্ৰথমে কাটি অনা ধানখিনি থোৱা হয়। ধানখিনিৰ লগতে তামোল-পাণ এযোৰ, ধূপ-দীপ, নৈবেদ্য আগবঢ়াই লক্ষ্মীদেৱীক পূজা কৰা হয়। পূজাৰ শেষত এই ধানখিনি ভঁড়ালৰ সন্মুখত সভক্তিৰে আঁৰি থোৱাৰ নিয়ম।

কৃষিৰ লগত জড়িত গোচ লোৱা, আগ অনা, হাল উঠা প্ৰভৃতি আচাৰসমূহৰ লগতো নাৰীসকল পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ থাকে। কিয়নো এই আচাৰসমূহৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীসমূহ ঘৰৰ নাৰীগৰাকীয়েই শুদ্ধভাৱে থাকি গোটাই মেলি দিব লাগে।

ঙ) দৈনন্দিন পালনীয় নাৰীকেন্দ্ৰিক লোকাচাৰ :

আদিম মানৱে প্ৰত্যক্ষ কৰা প্ৰকৃতিৰ কিছুমান অবাঞ্ছিত ঘটনা পৰিঘটনাই তেওঁলোকক চিন্তিত কৰি তুলিছিল। দৈনন্দিন জীৱনত এইবোৰ প্ৰত্যক্ষ কৰি সেইবোৰ আয়ত্বলৈ অনাৰ চিন্তাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দৈনন্দিন জীৱনত পালনীয় কিছুমান লোকাচাৰৰ জন্ম হ'ল। তদুপৰি ঘৰ এখনত নিত্য নৈমিত্তিক যিবোৰ কৰ্ম সম্পাদন কৰা হয় সেইবোৰৰ মাজেৰেও বিভিন্ন লোকাচাৰৰ প্ৰকাশ ঘটে, সেইবোৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ লোকাচাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰি।

ঘৰ এখন শৃংখলিতভাৱে পৰিচালিত হ'বলৈ হ'লে ঘৰখনৰ কৰ্ম-কাণ্ডবোৰ কিছুমান নীতি-নিয়মৰ মাজেৰে কৰা হয়। মানুহৰ ঘৰুৱা জীৱনত অতি অপৰিহাৰ্য চোতাল, তাঁতশাল, গোহালিঘৰ, ঢেঁকীশাল প্ৰভৃতিৰ লগত কিছুমান লোকবিশ্বাস গঢ় লৈ উঠিল আৰু এইবোৰৰ আলমতে লোকাচাৰসমূহৰ জন্ম হ'ল। ঘৰ এখনলৈ আগমন ঘটা আলহী-অতিথি, পাৰিবাৰিক তথা সামাজিক সম্বন্ধবোৰৰ মাজেৰেও কিছুমান লোকাচাৰৰ জন্ম হ'ল। নাৰী এগৰাকী যিহেতু ঘৰ এখনৰ গৃহকৰ্ত্ৰী, স্বাভাৱিকতে এই নীতি-নিয়মবোৰ পালন কৰাৰ দায়িত্বও নাৰীগৰাকীয়েই গাত পাতি ল'ব লগা হয়। পূৰ্বাপৰে পৰা চলি অহা ৰীতি-নীতিবোৰ দৈনন্দিন জীৱনত নাৰী এগৰাকীয়ে বিনাবাক্যে পালন কৰি আহিছে।

ৰাতিপুৱা ঘৰখনৰ সকলোতকৈ আগতে পাটি এৰি উঠি আহে নাৰীগৰাকী আৰু শোৱাপাটীৰ পৰা নামিয়েই প্ৰথমে সোঁতৰিখনেৰে ভূমি স্পৰ্শ কৰি ইষ্টদেৱতাৰ নাম লৈ দিনটো যাতে সুকলমে পাৰ হয় তাৰ বাবে নীৰৱে প্ৰাৰ্থনা কৰে। তাৰ পিছত তেওঁৰ প্ৰথম কাম হ'ল বাহী চোতালখন সাৰি-পুচি পৰিষ্কাৰ কৰা। জনবিশ্বাসমতে ঘৰৰ পুৰুষ মানুহে বাহী চোতালখন গচকিলে আয়ুস ক্ষয় হয়, সেয়ে পুৰুষ ব্যক্তিসকলে উঠাৰ আগতে চোতালখন সৰা হয়। সাধাৰণতে ৰাতিপুৱা চোতাল সাৰিলে চোতালখন ঘৰৰ ফালৰ পৰা পদূলিমুখলৈ আৰু সন্ধিয়া পদূলি মুখৰ পৰা ঘৰৰ ফাললৈ সৰা হয়। জনবিশ্বাসমতে ৰাতিপুৱা লক্ষ্মীদেৱী ঘৰত সোমাই আৰু সন্ধিয়া ওলাই যায়। সেয়ে সন্ধিয়া লক্ষ্মীদেৱীৰ ভৰিৰ খোজৰ ধূলি ঘৰৰ

ফালে আনি খোৱা নিয়ম।^{১৬} জ্যেষ্ঠজন বাহী চোতাল গচকি যাতে কলৈকো যাত্ৰা কৰিব লগা নহয় তাৰ বাবে ঘৰৰ প্ৰতিগৰাকী নাৰীয়েই সচেতন হৈ থাকে।

প্ৰত্যেক গৃহস্থীতে ৰান্ধনিঘৰ, গোহালিঘৰ, ভঁড়ালঘৰৰ সন্মুখ ভাগ তথা চোতাল সাৰিবৰ বাবে পৃথক বাঢ়নী সাজি ৰখা হয়। গোহালিঘৰ সাৰোতে বাঢ়নীডাল গৰুৰ গাত, গৰুবন্ধা খুঁটি আৰু পঘাত লগাব নাপায়। গৰুৰ গোবৰ তথা মূত্ৰক পৰিত্ৰ জ্ঞান কৰা হয়। সেয়ে গৰুৰ গোবৰ বা মূত্ৰৰ ওপৰ থু পেলাব নাপায়। গোবৰত থু পেলালে ডিঙি ফুলা ৰোগ হয় বুলি বিশ্বাস প্ৰচলিত আছে।^{১৭} গৰু উলিয়াই নিয়াৰ লগে লগে গোহালিঘৰ চাফা কৰিব লাগে।

ঘৰ চোতাল সাৰি উঠি বাচন-বৰ্তন খোৱাৰ পিছতহে বাহী বন শেষ হয়। তাৰ পিছত নাৰীগৰাকীয়ে গা-পা ধুই আহি আৰু সধবা নাৰীসকলে মূৰ ফণিয়াই সেন্দূৰৰ ফোঁট লৈ চাকি-বন্তি জ্বলাই প্ৰাৰ্থনা কৰে। ইয়াৰ পিছত তেওঁ ৰান্ধনিঘৰত সোমাই চাহ-জলপান আৰু দুপৰীয়া ভাত যোগাৰ কৰাত ব্যস্ত হৈ পৰে।

ৰন্ধা-বঢ়াৰ কামবোৰ ভক্তিভাবে আৰু মনোযোগেৰে কৰিব লাগে। ৰান্ধনীয়ে ভাত ৰান্ধিবৰ বাবে লোৱা চাউলৰ পৰা প্ৰত্যেকদিনে তিনিমুঠিকৈ আন এটা পাত্ৰত থৈ দিয়াৰ নিয়ম আছে। এই চাউল কেতিয়াবা বিপদ-আপদত ব্যৱহাৰ কৰা হয়। আগৰ দিনত ৰান্ধনীজনীয়ে ভাত ৰন্ধাৰ বাবে এসাজ গাঢ় ৰঙৰ কাপোৰ বেলেগে ৰাখিছিল আৰু ভাত ৰান্ধিবৰ সময়ত সেই কাপোৰসাজ পিন্ধিহে ভাত ৰান্ধিছিল। ভাত ৰান্ধনীয়ে সকলোকে ভাত বাঢ়ি দি খুৱাই উঠাৰ পিছত ৰন্ধা ঘৰটো চাফা কৰি উঠিহে নিজৰ ভাগৰ ভাত খোৱাৰ নিয়ম।

সন্ধিয়া চাকি-বন্তি জ্বলাই উঠি পুনৰ নাৰী এগৰাকীয়ে ৰন্ধা ঘৰত সোমাবলগা হয়। ৰাতিও সকলোকে ভাত-পানী দি উঠিহে নিজে খোৱাৰ নিয়ম। ৰান্ধনী ঘৰটো প্ৰত্যেকদিনা ৰাতি মচি খোৱা হয় আৰু বাচন-বৰ্তনবোৰ ৰাতিপুৱা ধুবলৈ ৰখা হয়। প্ৰত্যেক বৃহস্পতিবাৰে ঘৰ-দুৱাৰ মাটিৰে মচি-কাচি পৰিষ্কাৰ কৰা হয়। ৰান্ধনীঘৰত থকা কলহ সদায় পানীৰে পূৰ্ণ হৈ থাকিব লাগে। ৰাতিপুৱা শুই উঠি কোনোৱে যাতে শুদা ঘটি চুব লগা নহয় তাৰ প্ৰতিও নাৰী গৰাকীয়ে চকু ৰাখিব লাগে।

অসমীয়া জীয়ৰী বোৱাৰীৰ লগত তাঁতশালখনৰ এৰাব নোৱাৰা সম্পৰ্ক আছে। এই তাঁতশালখনৰ লগতো কেতবোৰ লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। ৰজঃস্বলা অৱস্থাত বা বংশ

পৰিয়ালৰ মৃত্যু হ'লে অশৌচীয়া নোযোৱালৈকে তাঁতশাল বোৱা নহয়। তদুপৰি শনি, মঙ্গল আৰু অমাবস্যাৰ দিনা কাপোৰ বোৱা নহয়। দুৰ্গা পূজাৰ কেইদিন আৰু ঘৰুৱাভাৱে পতা পূজা-পাৰ্বণৰ দিনাও তাঁতশাল বোৱা নিষেধ। সম্পূৰ্ণ শুদ্ধভাৱেৰে বৈ উলিওৱা অনাকটা কাপোৰখন কেঁচী বা ব্লেড নলগোৱাকৈ উলিয়াই আনিব লাগে। অসমীয়া নাৰীসকলে ঘৰুৱা ব্যৱহাৰৰ কাপোৰ কেইসাজ নিজ তাঁততে বৈ উলিয়ায়।

তাঁতশালখনৰ দৰে টেকীশালৰ লগতো বহুতো লোকাচাৰ জড়িত হৈ আছে। বিহুৰে সৰাহে সান্দহ, পিঠাগুড়ি খুন্দাৰ উপৰিও দৈনন্দিন ব্যৱহাৰৰ ধান-চাউলো টেকীতে খুন্দি উলিওৱা হয়, সেয়ে অসমীয়া সমাজত টেকীশালখন পৱিত্ৰ জ্ঞান কৰা হয়। অমাবস্যাৰ দিনা, মংগলবাৰে আৰু অম্বুবাচীৰ সময়ত টেকী দিয়া নিষেধ। অশৌচীয়া ঘৰত টেকী দিয়া নহয়। দুৰ্গা পূজাৰ কেইদিন আৰু ঘৰত পতা ঘৰুৱা অনুষ্ঠানৰ দিনাও টেকী দিয়া নহয়। টেকীশালখন মচি-কাচি থোৱা, টেকীশালত ব্যৱহৃত কুলা-চালনী, লুৰা, লুৰিমাৰি, থোৰা প্ৰভৃতি নিৰ্দিষ্ট স্থানত থৈ দিয়াটোও নাৰীসকলে নিজৰ কৰ্তব্য বুলিয়েই গণ্য কৰে।

কাপোৰ পিন্ধাৰ ক্ষেত্ৰতো নাৰী এগৰাকীয়ে কেতবোৰ বিধি নিষেধ মানি চলে। মেখেলা পিন্ধোতে মূৰৰ ফালৰ পৰা পিন্ধা নিষেধ। খোজ কাঢ়োতে মেখেলাৰ শব্দ হোৱা, সৰু গাঠি ওলোৱাকৈ মেখেলা পিন্ধা অশুভ লক্ষণ বুলি ধৰা হয়। গা ধুই উঠি কাপোৰ পেলাই থৈ আহিব নাপায়, সেইবোৰ লগে লগে ধুই দিব লাগে। সেয়ে পুৰুষ অহা যোৱা কৰা পথত তিৰোতাৰ কাপোৰ মেলি দিয়া নহয়। শহুৰ, ভাইশহুৰ তথা গাঁৱৰ আন জ্যেষ্ঠজনৰ আগত ওৰণি লৈ থাকিব লাগে। জ্যেষ্ঠজনৰ সন্মুখত ওখ আসনত বহা, জ্যেষ্ঠজনৰ ছাঁ গচকা নিষেধ।

নাৰীসকলে দৈনন্দিন জীৱনত পালনীয় লোকাচাৰসমূহৰ ভিতৰত এটা উল্লেখযোগ্য লোকাচাৰ হ'ল ঋতুস্ৰাৱৰ সময়ত পালন কৰা লোকাচাৰ। কিশোৰী এগৰাকীয়ে প্ৰথম ৰজঃস্বলা হোৱাৰ পিছত প্ৰত্যেক মাহতে তেওঁৰ এই স্বাভাৱিক প্ৰক্ৰিয়া চলি থাকে। কিশোৰী গৰাকীৰ এদিন বিবাহ হয় আৰু মাতৃ হৈ ঘৰ এখন চম্ভালে। মাহেকীয়া হোৱা দিন কেইটাত নাৰী গৰাকী আছতীয়াকৈ থাকে, বন্ধা-বঢ়া, শুভকাম আৰু সামাজিক কামৰ পৰা বিৰত থকা দেখা যায়। আছতীয়াকৈ থকাৰ পিছত তিনিদিনৰ দিনা গা আৰু ব্যৱহৃত কাপোৰ-কানি ধুই আংশিক ভাৱে শুচি হয় আৰু চতুৰ্থ দিনা পুনৰ গা-মূৰ ধুই ৰাতি উপবাসে থাকি পাঁচ দিনৰ দিনা

সম্পূৰ্ণকৈ শুচি হয়। চাৰি দিনৰ দিনা জুহালৰ কাম কৰিব পাৰিলেও ভাত-পানী নাৰান্ধে। পাঁচ দিনৰ পৰা বন্ধা-বঢ়া, গোসাঁইঘৰত চাকি-বন্তি দিয়া কামৰোৰ কৰিব পাৰে। বজঃস্বলা নাৰীগৰাকীক চুলে আৰু তেওঁ ব্যৱহাৰ কৰা কাপোৰ-কানি বা অন্য বস্তুৰ সংস্পৰ্শে অহা জনে গা-মূৰ ধুই শুচি হ'ব লাগে।

১.০২ তোলনি বিয়া :

এটা স্তৰৰ পৰা আন এটা স্তৰলৈ গতি কৰাটো মানৱ জীৱনৰ এটা চিৰাচৰিত প্ৰক্ৰিয়া। শিশু এটি ডাঙৰ হৈ অহাৰ লগে লগে দৈহিক গঠনৰো পৰিৱৰ্তন হৈ আহে। এজন পুৰুষ আৰু এগৰাকী নাৰীৰ দৈহিক গঠনৰ যথেষ্ট পাৰ্থক্য আছে। এই যৌৱনাৰম্ভৰ সময়ছোৱাত পুৰুষৰ দাড়ি গজে আৰু শৰীৰৰ গুপ্তাংগ, বুকু আদিত নোম গজিব ধৰে। ঠিক তেনেদৰে নাৰী এগৰাকীৰো স্তনযুগল বাঢ়িবলৈ ধৰে, কাষলতি তলত আৰু গুপ্তাংগত নোম গজে। এই সময়ত কিশোৰ বা কিশোৰী গৰাকীৰ আবেগিক, মানসিক তথা বৌদ্ধিক পৰিৱৰ্তনো চকুত পৰা হয়। এই সময়ৰ পৰাই কিশোৰ-কিশোৰীয়ে প্ৰজনন ক্ষমতা লাভ কৰে। এনে সময়ত কিশোৰ তথা কিশোৰীগৰাকীক লৈ অতীজৰে পৰা সমাজত কিছুমান কৃত্য পালন কৰি অহা হৈছে। যি কৃত্যই বালক বা বালিকাক শৈশৱৰ পৰা বিচ্ছেদ ঘটাই নৰত্ব বা নাৰীত্বলৈ উত্তৰণ ঘটায়, সেই কৃত্যক যৌৱনাৰম্ভ কৃত্য বুলি ক'ব পাৰি।^{১৮}

আদিম সমাজত জীৱনৰ গণ্ডীৰ ভিতৰত হোৱা পৰিৱৰ্তনবোৰ মৃত্যুৰ সমপৰ্যায়ৰ বুলি গণ্য কৰি প্ৰত্যেকটো ৰূপেই নতুন জীৱন বুলি ধাৰণা কৰিছিল। সেয়ে তেওঁলোকৰ দৃষ্টিত যৌৱনাৰম্ভৰ সময়ছোৱাত ল'ৰা বা ছোৱালীয়ে নতুন জীৱন লাভ কৰে। বাল্যকাল অতিক্ৰম কৰি কৈশোৰ কালত ভৰি দিয়া সময়ত পালন কৰা পুষ্পোৎসৱ, চুলত, উপনয়নৰ দৰে অনুষ্ঠান যৌৱনাৰম্ভৰ কৃত্য বুলি ধৰা হয়।

অতীজৰে পৰা সমাজত চলি থকা উৎসৱ অনুষ্ঠানবোৰৰ তুলনাত ছোৱালীৰ প্ৰথম বজঃ দৰ্শনৰ ঘটনাটোক প্ৰথম যৌৱনাৰম্ভৰ কৃত্য-বুলি অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান হ'লেও এই কৃত্য সম্পূৰ্ণ গোপনীয়ভাৱে পালন কৰা দেখা যায়। আদিম কালৰে পৰা পিতৃ প্ৰধান সমাজত এই ঘটনাটোক বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান নকৰিলেও মাতৃ প্ৰধান সমাজত বজঃ, বজঃদৰ্শন আৰু বজঃস্বলা নাৰীক কেন্দ্ৰ কৰি বিভিন্ন বিশ্বাস আৰু লোকাচাৰৰ সৃষ্টি হয়। অৱশ্যে পৰৱৰ্তী কালত পিতৃপ্ৰধান

সমাজতো এই অনুষ্ঠানটো বহুল ভাৱে পালিত হ'বলৈ ধৰে। হিন্দুৰ স্মৃতি আৰু ধৰ্মশাস্ত্ৰসমূহতো
ৰজঃস্বলা নাৰী সম্পৰ্কে বিভিন্ন বৰ্ণনা পোৱা যায়। নাৰীৰ ঋতুকাল সম্পৰ্কে মনুস্মৃতিত কোৱা

হৈছে —

“ঋতুঃ স্বাভাৱিকঃ স্ত্ৰীণাং ৰাত্ৰয়ঃ যোড়শ স্মৃতাঃ।

চতুৰ্ভিবিতৰৈঃ সাক্ষৰ্মহোভি সদ্দিগহিতৈঃ” (৪৬)

অৰ্থাৎ ৰজোদৰ্শনৰ দিনৰ পৰা যোন্ধ দিনলৈকে নাৰীৰ স্বাভাৱিক ঋতুকাল। ইয়াৰ ভিতৰত
প্ৰথম চাৰিদিন ৰজোদৰ্শন হয় কাৰণে সেইকেইটা দিন অতি নিন্দনীয়।^{১৯}

আনহাতে ছোৱালীৰ ৰজঃদৰ্শন নোহোৱালৈকে যে বিবাহৰ উপযুক্ত নহয় এই কথা
গোভিচাৰ্য্যৰ পুত্ৰ গোভিলৰ গৃহসূত্ৰ গ্ৰন্থত এনেদৰে উল্লেখ আছে যে ঋতুমতী নোহোৱা
পৰ্যন্ত কন্যাক নগ্নিকা বোলে। কুচহীনাকো নগ্নিকা বোলে। ঋতুমতী কন্যাক অনগ্নিকা বোলে,
অনগ্নিকা কন্যাকহে বিয়া দিব লাগে। ৰজঃস্বলা নোহোৱা ছোৱালীক গৌৰী আৰু ৰজঃস্বলা
হোৱা কন্যাক ৰোহিনী, যাৰ যৌৱন চিহ্ন দেখা নাই, তইক কন্যা আৰু স্তনোদগম নোহোৱা
ছোৱালীক নগ্নিকা বোলে। ছোৱালীৰ যৌৱন চিহ্ন প্ৰকাশ পালে সোমদেৱতাই, পয়োধৰ আদি
উন্নত হৈ উঠিলে গন্ধৰ্বই আৰু ৰজঃ প্ৰকাশ হ'লে অগ্নিয়ে সেই কন্যাক ভোগ কৰে। গতিকে
যৌৱন চিহ্ন প্ৰকাশ নাপালে পয়োধৰাদি উদগম নহ'লে, ৰজঃ দেখা নিদিলে আৰু সোমাদি
দেৱতাসকলে ভোগ নকৰিলে সেই কন্যাক বিবাহ দিব নাপায়।^{২০} গতিকে ইয়াৰ পৰা স্পষ্টকৈ
কব পাৰি যে প্ৰাচীন কালত ৰজঃদৰ্শন হোৱা ছোৱালীজনীহে বিবাহৰ বাবে উপযুক্ত বুলি
গণ্য কৰা হৈছিল।

বৈদিক যুগত বাল্য বিবাহৰ প্ৰচলন নাছিল বুলি বিভিন্ন সাক্ষ্য প্ৰমাণৰ পৰা জানিব
পাৰি। এই সম্পৰ্কে আৰ. চি. মজুমদাৰে সম্পাদনা কৰা 'বৈদিক যুগ' নামৰ গ্ৰন্থত বিস্তৃতভাৱে
আলোচনা কৰা হৈছে। বৈদিক যুগৰ সাহিত্যত মাক-বাপেকৰ ঘৰত ডাঙৰ হোৱা কুমাৰী
ছোৱালীৰ কথা বাৰংবাৰ উল্লেখ আছে। প্ৰণয়ীক মুগ্ধ কৰিবলৈ আৰ্বিয়ে ছোৱালীয়ে পিন্ধা
গহনা-গাঁঠৰি, প্ৰেমিকে প্ৰেমিকাক দিয়া উপহাৰ, প্ৰেমিকাক গোপনে লগ কৰাৰ মানসেৰে
প্ৰেমিকাৰ ঘৰত মন্ত্ৰপাশ মাৰি সকলোকে নিদ্ৰাত পেলোৱা প্ৰভৃতিৰ বৰ্ণনাৰ পৰা ছোৱালী
এজনী ৰজঃস্বলা হোৱাৰ পিছতহে বিয়া দিয়াৰ দস্তৰ থকাটোৰ সপক্ষে প্ৰমাণ দাঙি ধৰে।
ছোৱালীৰ বিবাহৰ বয়স সম্পৰ্কে কবলৈ গৈ কোৱা হৈছে — “কন্যাৰ বয়সৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন

গৃহসূত্ৰৰ বিভিন্ন মত। বিবাহৰ পূৰ্ণতাসূচক ‘চতুৰ্থ কৰ্ম’ৰ বৰ্ণনাৰ পৰা বুজি পাব পাৰি যে বিবাহৰ কন্যা নিশ্চয় প্ৰাপ্তবয়স্কা আছিল। কিন্তু অপেক্ষাকৃত অবাচীন গৃহসূত্ৰ আৰু ধৰ্মসূত্ৰ বিলাকৰ মতে কন্যা ‘সাগ্নিকা’ হ’ব লাগে; অৰ্থাৎ ঋতুমতী হোৱাৰ আগতেই বা দেহত যৌৱন লক্ষণ দেখা দিয়াৰ আগতেই বিবাহ হ’ব লাগে। সম্ভৱতঃ প্ৰাচীন পুথিবিলাকে প্ৰাচীন ৰীতিৰ কথা উল্লেখ কৰাটোৱেই এই খেলিমেলিৰ কাৰণ।”^{২১} ছোৱালী ঋতুমতী হোৱা কথাটোৰ বিষয়ত ইমান গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল যে ঋতুমতী ছোৱালী ঘৰত থকাটোৱেই পাপতুল্য আছিল। ৰজঃস্বলা কন্যাক দেখিলে মাক, পিতাক, ককায়েক তিনিও নৰকৰ মুখ দেখিব বুলি বিশ্বাস কৰা হৈছিল।^{২২} প্ৰথম ৰজঃদৰ্শনৰ ঘটনাটোক বৈদিক যুগৰে পৰা কেনেধৰণে গুৰুত্ব লাভ কৰিছিল উপৰোক্ত আলোচনাবোৰত তাৰ আভাস পাব পাৰি।

ভাৰতীয় সমাজ বিভিন্ন আচাৰযুক্ত সমাজ। মনুই যি দশসংস্কাৰৰ উল্লেখ কৰিছে তাৰ ভিতৰত ল’ৰাৰ যৌৱনাৰম্ভ কৃত্য উপনয়নৰ উল্লেখ আছে। ছোৱালীৰ যৌৱনাৰম্ভ কৃত্যক দশ-সংস্কাৰৰ ভিতৰত ধৰা হোৱা নাই যদিও ভাৰতৰ বিভিন্ন জাতি জনগোষ্ঠীৰ মাজত গোপনে বা ৰাজহুৱাকৈ পতা এই কৃত্য এক উল্লেখযোগ্য সংস্কাৰত পৰিণত হৈছে। এই সম্পৰ্কে নবীনচন্দ্ৰ শৰ্মাই কৈছে — “পুষ্পোৎসৱ বা ঋতুৎসৱ অৰ্থাৎ (Puberty rite) দশ সংস্কাৰৰ ভিতৰত নথিবিলেও ই শাৰীৰিক যৌৱনাৰম্ভৰে সৈতে জড়িত। যৌৱনাৰম্ভ জীৱনৰ এনে এটা অৱস্থা, যি অৱস্থাত মানুহে লাভ কৰে প্ৰজনন শক্তি। পুষ্পোৎসৱ এনে এবিধ সংস্কাৰ যাৰ জৰিয়তে কৈশোৰ অৱস্থাপ্ৰায় বালিকা এজনীয়ে এটা সামাজিক আৰু শাৰীৰিক অৱস্থাৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ লাভ কৰে এক উত্তৰিত অৱস্থা।”^{২৩} অসমীয়া সমাজত প্ৰথম ৰজঃদৰ্শনৰ ঘটনাটোক বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হৈ আহিছে। এজনী কিশোৰীয়ে প্ৰথম ৰজঃদৰ্শন কৰা ঘটনাটোক লৈ অসমীয়া সমাজত সম্পূৰ্ণ নাৰীৰ দ্বাৰা পৰিচালিত আৰু নাৰীৰ অংশগ্ৰহণেৰে এটা অনুষ্ঠান পতা হয়। বিভিন্ন লোকাচাৰেৰে পালন কৰা এই উৎসৱটিকে “তোলনি বিয়া” বা “নোৱাই তোলনি বিয়া” বুলি কোৱা হয়।

১.০২.১ : তোলনি বিয়াৰ আভিধানিক অৰ্থ :

“তোলনি বিয়াৰ” অৰ্থ অসমীয়া অভিধান সমূহত প্ৰায় একে ধৰণে দিয়া হৈছে। ‘হেমকোষ’ অভিধানত উল্লেখ কৰা মতে তোলনি বিয়াৰ অৰ্থ হ’ল— “ছোৱালীৰ কন্যাকাল

হোৱাত কৰা উৎসৱ, পুষ্পোৎসৱ”^{২৪}। “আধুনিক অসমীয়া অভিধান,”^{২৫} “আধুনিক অসমীয়া শব্দকোষ”^{২৬} “শৰাইঘাট অভিধান”^{২৭} “অসমীয়া অভিধান”^{২৮} প্ৰভৃতি অভিধান সমূহতো তোলনি বিয়াৰ অৰ্থ হেমকোষৰ দৰে দিয়া হৈছে। এই আটাইবোৰ অভিধানতকৈ শাস্ত্ৰনু কৌশিক বৰুৱাই “অসম অভিধানত” তোলনি বিয়া”ৰ অৰ্থ দিবলৈ গৈ এটা দীঘলীয়া টোকা দিছে। এই টোকাটোত উল্লেখ থকা কথাখিনিয়েই তোলনি বিয়াৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ চুই গৈছে বুলি ক’ব পাৰি। এই অভিধানত “তোলনি বিয়া”ৰ অৰ্থ দিয়া হৈছে— “ছোৱালীৰ কন্যাকাল হোৱাত পতা উৎসৱ। কন্যা সন্তান পুষ্পিতা হ’লে অসমীয়া সমাজত তোলনি বিয়া, নোৱাই তোলনি, পুহা বিয়া, উঠান বিয়া বা পুষ্পোৎসৱ পতাৰ নিয়ম। ছোৱালী পুষ্পিতা হোৱাৰ পৰা চাৰিদিন বা পুষ্পিতা হোৱাৰ যোগ অনুসৰি ছদিন বা সাতদিনৰ মূৰত পালন কৰা ঋতুস্ৰাৱৰ এই অনুষ্ঠানত কেৱল মহিলাসকলে অংশগ্ৰহণ কৰে। অসমীয়া বিয়াত সচৰাচৰ পালন কৰা বহু আচাৰ অনুষ্ঠান তোলনি বিয়াতো পালন কৰা হয়। পুষ্পিতা হোৱা কালছোৱাত ছোৱালীগৰাকীয়ে চন্দ্ৰ-সূৰ্য্য, গৰু-গাই, পুৰুষ মানুহ চাব নাপায় বুলি বিশ্বাস কৰা হয় আৰু সেয়ে এই সময়ছোৱাত তেওঁক নিলগাই ৰখা হয়। আগৰ দিনত গোঁসাই-ব্ৰাহ্মণ আদি সম্প্ৰদায়ৰ ছোৱালীৰ আগ-বিয়াৰ (কন্যাকাল হোৱাৰ আগতে পতা বিয়া) পাছত শান্তি বিয়া বা পাছবিয়া (আগবিয়া দিয়া ছোৱালী ঋতুমতী হোৱাৰ পাছত স্বামী গৃহলৈ নিবৰ সময়ত পৱিত্ৰ পানীৰে স্নান কৰোৱা লোকাচাৰ) পতাৰ নিয়ম আছিল।”^{২৯}

তোলনি বিয়াখনক ‘নোৱাই তোলনি’ বা ‘পুষ্পোৎসৱ’ বুলিও কোৱা হয়। নোৱাই তোলনি শব্দৰ অৰ্থ হেমকোষত দিয়া হৈছে এনেদৰে — “প্ৰথমে ঋতুমতী হোৱাৰ পৰা সাতদিনৰ মূৰত কন্যাক গা ধুওৱা কাৰ্য।”^{৩০} আকৌ পুষ্পোৎসৱ শব্দটোৰ অৰ্থ দিয়া হৈছে এনেদৰে — “(সংপুষ্প, তিবোতাৰ মাসিক স্ৰাৱ + উৎসৱ, আমোদৰ কাৰ্য) ছোৱালী প্ৰথম ঋতুমতী হোৱা সাতদিনৰ দিনা কৰা কাৰ্য, নোৱাই তোলনি, ceremony of puberty”^{৩১} চন্দ্ৰকান্ত অভিধানত নোৱাই তোলনি বিয়াৰ অৰ্থ এনেদৰে দিয়া হৈছে — “প্ৰথম ঋতুমতী হোৱা কন্যাক সাতদিনৰ মূৰত নোৱাই ধুৱাই অশুচি অৱস্থাৰ পৰা তোলা বা উদ্ধাৰ কৰা।”^{৩২}

সংস্কৃত অভিধান ‘শব্দকল্পদ্ৰুম’ ত কুমাৰী ছোৱালীৰ কথা প্ৰসংগত কোৱা হৈছে যে পুষ্পিতা নোহোৱালৈকে কিশোৰীগৰাকীক কুমাৰী আখ্যা দিয়া হয়। সাধাৰণতে বাৰ-তেৰ

বছৰত কিশোৰীগৰাকীৰ প্ৰথম বজ্জংস্বলা হয় যদিও কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত যোল্ল বছৰলৈকেও পুষ্পিতা নোহোৱাকৈ থাকে। কন্যা সন্তান এগৰাকীক প্ৰথম বছৰৰ পৰা যোল্ল বছৰলৈকে এটাকৈ নাম দিয়া হৈছে। এই নাম কেইটা এনেধৰণৰ — এবছৰত সন্ধ্যা, দুইবছৰত সৰস্বতী, তৃতীয় বৰ্ষত ত্ৰিধামুক্তি, চতুৰ্থ বৰ্ষত কালিকা, পঞ্চম বৰ্ষত সুভগা, ষষ্ঠ বৰ্ষত উমা, সপ্তম বৰ্ষত মালিনী, অষ্টম বৰ্ষত কুঞ্জিকা, নৱম বৰ্ষত কালসংক, দশম বৰ্ষত অপৰাজিতা, একাদশ বৰ্ষত ৰুদ্ৰাশ্ৰী, দ্বাদশ বৰ্ষত ভৈৰবী, এয়োদশ বৰ্ষত মহালক্ষ্মী, চতুৰ্দশ বৰ্ষত পীঠনায়িকা, পঞ্চদশ বৰ্ষত ক্ষেত্ৰজা আৰু ষষ্ঠদশ বৰ্ষত সান্নদা বুলি কোৱা হয়। এই আটাইকেইটা নামেৰে কুমাৰী পূজাত পুষ্পিতা নোহোৱালৈকে ভাগ ল'ব পাৰে।^{৩০}

ভৃগুমোহন গোস্বামীৰ মতে “তোলনি শব্দটো সংস্কৃত উত্তোলন শব্দৰ পৰা আহিছে। ইয়ে ডাঙৰ হোৱা বা ওপৰলৈ উঠা বুজায়।”^{৩১}

১.০২.২ তোলনিৰ সমাৰ্থক শব্দ :

তোলনি হোৱা মানে ডাঙৰ হোৱা বুজায়। ছোৱালীৰ প্ৰথম বজ্জংস্বলা হোৱা বুজাবলৈ উজনি আৰু নামনি অসমত ভালেমান শব্দ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। উজনি অসমত ঋতুমতী হোৱা, কন্যাকাল পোৱা, পুষ্পিতা হোৱা, শান্তি হোৱা শব্দৰে প্ৰথম ঋতুস্নান হোৱাকে বুজোৱা হয়। এই সময়ত তেওঁলোকে পতা বিয়াখনক ‘নোৱাই তোলনি বিয়া’ বোলে। নামনি অসমত উজনিত প্ৰচলিত শব্দবোৰৰ বাহিৰেও লায়েক হোৱা, ডাঙাৰ হোৱা, মানুহ হোৱা, ধুৱেনী হোৱা, ধুৱানী হোৱা, উঠন হোৱা আৰু তোলেনি হোৱা আদি শব্দবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। নোৱাই তোলনি বিয়াক নামনিত ‘তোলেনি বিয়া’ বা ‘ধুৱানী বিয়া’ বুলি কোৱা হয়। দৰঙত এই বিয়াখনক “বিয়া ধুৱা” বুলিও কোৱা হয়।

১.০২.৩ অসমৰ বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ তোলনি বিয়া :

অসমীয়া সমাজত এগৰাকী কিশোৰীৰ প্ৰথম ঋতুস্নানৰ ঘটনাটোক বিশেষ গুৰুত্ব দি পৰম্পৰাগতভাৱে তোলনি বিয়া অনুষ্ঠান পালন কৰি অহা হৈছে। তোলনি বিয়াৰ লগত বিভিন্ন লোকাচাৰ আৰু লোকবিশ্বাস প্ৰচলিত হৈ আহিছে। উজনি আৰু নামনি অসমত পালন কৰা তোলনি বিয়ালৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে ইয়াৰ লগত জড়িত লোকাচাৰসমূহৰ কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত পাৰ্থক্য আছে। এই পাৰ্থক্যসমূহ ঘাইকৈ চকুত পৰে কনাই বন্ধা

টোপোলাটো, বেইখন সজোৱা পদ্ধতি আৰু দুগৰি বা দোলোণিত থোৱা সামগ্ৰী খিনিৰ ক্ষেত্ৰত। কনাই বান্ধোতে কোনো কোনোৱে ডিমৰু গুটি, ডালিমৰ কলি, এটকা, চুৰি কটাৰী দিয়ে, কোনোৱে আকৌ এৰাগুটি, তামোল আৰু পোৱালমণি এধাৰ দিয়ে। আনহাতে দুগড়িত চাউলৰ লগত কোনোৱে কেৱল তামোল-পাণ এযোৰ আৰু কোনোৱে কল একাখি, কলডিল, আইনা ফণি থোৱাৰ বিপৰীতে কোনো সম্প্ৰদায়ে এইবোৰৰ উপৰিও পাঁচবিধ ফল থৈ দিয়ে। বেইখন সজাৰ ক্ষেত্ৰতো সম্প্ৰদায় ভেদে কিছু পাৰ্থক্য চকুত পৰে যদিও দৰাৰূপী কলগছ এটাৰ সন্মুখতহে বেইখন সজাৰ নিয়ম সকলোতে একে। এই পাৰ্থক্যখিনি বাদ দি সামগ্ৰিকভাৱে পালন কৰা লোকাচাৰ আৰু লোকবিশ্বাসসমূহ প্ৰায় একে। অঞ্চলভেদে থকা সূক্ষ্ম পাৰ্থক্যবোৰ বাদ দিলে তোলনি বিয়াৰ সামগ্ৰিক ৰূপ আৰু বৈশিষ্ট্য একেধৰণৰ। এই লোকাচাৰসমূহৰ বিস্তৃত আলোচনা দ্বিতীয় অধ্যায়ত কৰা হৈছে। আনহাতে তোলনি বিয়াত গোৱা গীত-পদ সম্পৰ্কে তৃতীয় অধ্যায়ত আলোচনা দাঙি ধৰা হৈছে। ইয়াত কেৱল যিকেইটা সম্প্ৰদায়ৰ সুকীয়া লোকাচাৰ আছে বা কোনো দিশত বিশেষ চকুত পৰা বৈশিষ্ট্য আছে তাৰ এটি আভাস দিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে।

অসমত বাস কৰা কাৰ্বি, মিচিং, বড়ো, ৰাভা, গাৰো, দেউৰী তথা হাজং জনগোষ্ঠীৰ মাজত পৰম্পৰাগতভাৱে পালন কৰা তোলনি বিয়াৰ প্ৰচলন নাই। এই জনগোষ্ঠী সমূহে ছোৱালীৰ যৌৱনাৰম্ভৰ প্ৰথম ৰজঃদৰ্শনৰ কথাটো যিমান পাৰি ঘৰৰ পুৰুষ সদস্য সকলৰ পৰা গোপনে ৰাখে। দেউৰীসকলে ৰজঃদৰ্শনৰ পৰা প্ৰথম সাতদিনলৈ অলৈ তলৈ যাবলৈ ছোৱালীজনীক বাধা আৰোপ কৰে। পাঁচদিনৰ দিনা গা-পা ধুই উঠাৰ পিছত নেতৃস্থানীয় মহিলা এগৰাকীয়ে তেওঁক আগলৈ চাই বুজি চলিবলৈ উপদেশ দিয়ে। দেউৰী সমাজত তোলনি হোৱাৰ পিছৰে পৰা ছোৱালীয়ে কঁকালত মেখেলা আৰু বুকুত বাইগা মৰাৰ নিয়ম। হাজং সম্প্ৰদায়ৰ ছোৱালীয়েও প্ৰথম ৰজঃদৰ্শন হোৱাৰ পিছত তেওঁলোকৰ জাতীয় সাজ পাতীন (Patin) পিন্ধাৰ নিয়ম। আন কোনো ধৰণৰ সামাজিক অনুষ্ঠান পতা নহয়। হাজং সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে ছোৱালী শান্তি হ'লে একো কৰা দেখা নাযায়, কেৱল ঘৰৰ মানুহখিনিকেই জনাই থয়। ৩৫

গাৰোসকলৰ মাজত ৰজঃস্বলা হোৱা কন্যা সন্তান মাতৃত্বৰ বাবে সক্ষম বুলি ধৰা

হয়। তেওঁলোকৰ মাজত প্ৰথম ৰজঃদৰ্শন হোৱা উপলক্ষে কোনো অনুষ্ঠান পতা নহয়। কেৱল বিশেষ সেইদিন কেইটাত গাঢ় ৰঙৰ কাপোৰ পিন্ধে আৰু পৰিয়াল তথা সমাজৰ অন্যান্য ব্যক্তিৰ লগত দুই তিনিদিন মিলা-মিচা নকৰাকৈ থাকে। ৩৬

সোণোৱাল কছাৰী সকলৰ তোলনি বিয়াত কইনাৰ গা ধুৱাবলৈ সজা বেইখন বৰ আকৰ্ষণীয়ভাৱে সজোৱা হয়। বেইখন সজাবৰ বাবে নৈৰ পাৰৰ পৰা নল, খাগৰি বা পাটি দৈৰ গছ ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বেইৰ তলত কণী এটা আৰু কাঁচি এখন ৰখা হয়। বেইৰ ওপৰত এটা কলডিল চূড়াৰ আকৃতিত আঁৰি দি তাত এখন ৰুমাল এখাৰ মণি আৰু এখন ধনু আৰু কাঁড় এনেভাৱে দিয়া হয় যে কাঁড়পাটে এটা কপৌৰহে বুকু ভেদি আছে। সোণোৱাল কছাৰীসকলে তোলনি বিয়াৰ আগদিনাখন কইনাৰ মংগল কামনাৰে গাঁঠিয়ন খুন্দে আৰু এই গাঁঠিয়ন কইনা গা ধুৱাওতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। তোলনি বিয়াত কৰা কুলাবুঢ়ীৰ নৃত্য এই সম্প্ৰদায়ৰ একক বৈশিষ্ট্য। তোলনি বিয়াত সাতজনী ছোৱালীয়ে এডাল লাখুটিত পাণ-তামোল এযোৰ গামোছাৰে বান্ধি লয় আৰু মূৰত এখন কুলাত পাণ-তামোল, বিশেষভাৱে তৈয়াৰী খেৰৰ জুমুঠি লৈ ঢোলৰ চাপৰত নৃত্য কৰে। এই নৃত্যক কুলা-বুঢ়ী নাচ বুলি কোৱা হয়। কুলা-বুঢ়ীৰ নৃত্যৰ মাধ্যমেৰে ঋতুমতী ছোৱালীজনীক নতুন জীৱনৰ বাবে অভিজ্ঞ নাৰীসকলে শিক্ষা প্ৰদান কৰে। ৩৭

অসমত বাস কৰা আহোম, চুতীয়া, মটক জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলেও তেওঁলোকৰ নিজস্ব নিয়ম-নীতিৰে তোলনি বিয়া পালন কৰে। প্ৰত্যেকে চাৰিদিনলৈ ফলমূল খাবলৈ দি গণনাৰ ক্ষণ অনুসৰি ছোৱালী ধুওৱা অনুষ্ঠানটো পাতে। উজনি অসমত চাৰিদিনৰ দিনা চুৱা গা ধুৱাই সাতদিনৰ দিনা “নোৱাই তোলনি বিয়া” পতা হয়। কিন্তু নামনি অসমত থকাৰ দৰে জপা থোৱা প্ৰথা বা জননি দিয়াৰ কোনো নিয়ম দেখা নাযায়।

অসমত বাস কৰা কোঁচ-ৰাজবংশীসকলৰ কোনো কোনো অঞ্চলত ছোৱালীৰ তোলনি হ'লে ডাঙৰকৈ কোনো অনুষ্ঠান নাপাতে। ৰাজবংশী সমাজত বাল্যবিবাহ প্ৰথাৰ অৱসান হোৱাৰ পিছতহে নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰচলন হৈছিল। ধুবুৰী জিলাৰ বেছিভাগ অংশ, উত্তৰ বংগ, বাংলাদেশৰ ৰাজবংশী সমাজত শান্তি বিয়াৰ প্ৰচলন নাই যদিও ধুবুৰী, কোকৰাঝাৰ জিলাৰ কিছু অংশ, বঙ্গাইগাঁও, গোৱালপাৰা জিলাত ইয়াৰ প্ৰচলন দেখা যায়। ৩৮ তোলনি বিয়াক

ৰাজবংশী ভাষাত ধুৱানী বোলা হয়। এই বিয়াত ‘দুগৰি’ ৰ সলনি ব্যৱহাৰ হোৱা ‘চালনি বাতি’ আৰু কনাইৰ সলনি ব্যৱহাৰ হোৱা ‘গাজিৰাম’ৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি।^{৩৯} আছুতীয়া কোঠাত থকা ছোৱালীজনীৰ বিচনাৰ কাষত ৰাখিবৰ বাবে ‘চালনি বাতি’ সজোৱা হয়। এই ‘চালনি বাতি’ সজাবৰ বাবে এখন চালনিৰ ওপৰত কলপাত পাৰি তাত ৩টা বা ৫টা মাটিৰ চাকি জ্বলাই ৰখা হয়। এটা সৰু খৰাহি বা পাঁচিত অলপ আৰৈ চাউল, তামোল-পাণ এযোৰ, টকা এটা আৰু সেন্দূৰৰ টেমা ৰাখি সেই পাঁচিটোও চালনি খনত থৈ দিয়া হয়। এই চালনি বাতিখন ছোৱালীজনী ধুৱাবৰ দিনালৈকে তেওঁৰ কাষত জ্বলাই ৰখা হয় আৰু প্ৰত্যেকদিনা ৰাতিপুৱা আৰু গধূলি ছোৱালীজনীৰ মূৰত পাঁচিটোৰ পৰা চাউল দিয়া হয়। এই চাউল ছোৱালীজনীক যিয়ে গা ধুৱাব তেওঁহে দিয়াৰ নিয়ম। গা ধুওৱা মহিলা গৰাকীক ‘গাওধানি বুলি কোৱা হয়।

চতুৰ্থ দিনা ছোৱালীজনীক গা ধুৱাই অনাৰ পিছত তেওঁক সজাই পৰাই চোতালত বহুওৱা হয়। চোতালৰ একাষে দেউৰীয়ে ছোৱালীজনীৰ নামত পূজা কৰে। সেইদিনা পুৰণি চালনি বাতি আঁতৰাই নতুনকৈ সজোৱা হয়। বিয়াৰ দিনা দৰাৰ নামত এটা আৰু এটা কইনাৰ নামত খৰাহি সজোৱা হয়। কইনাৰ নামত সজোৱা খৰাহিটোত সাতযোৰ তামোল-পাণ, ফুল, পিঠাগুড়ি আৰু কলগছৰে বনোৱা এটা সৰু পুতলা ৰখা হয়। এই পুতলাটোক “গাজিৰাম” বোলা হয় আৰু ই সন্তানৰ প্ৰতীক। কইনাৰ নামত সজোৱা খৰাহিটো ৰঙা কাপোৰেৰে ঢাকি ৰখা হয়। আনহাতে দৰাৰ নামত সজোৱা খৰাহিটোত ৭যোৰ তামোল-পাণ, সাতযোৰ সৰু সৰু কৈ সজোৱা ধনু-কাড় ৰাখি বগা কাপোৰেৰে ঢাকি ৰখা হয়। এই খৰাহি দুটাকে ৰাজবংশী ভাষাত ‘ৰাপাবুপা’^{৪০} বুলি কোৱা হয়। এই দুটা কইনাৰ সন্মুখত আনি ৰখা হয়। কইনাৰ সন্মুখত এটা শিলত গোবৰ অলপ আৰু দুবৰি বন থোৱা হয়। শিলটোৰ ওপৰত কইনাজনীয়ে অৰ্ঘ্য^{৪১} ঢালিব লাগে। গণনাৰ ফলাফল অনুসৰি এই অৰ্ঘ্য ৭, ১৫ বা ২১ বাৰ ঢলাৰ নিয়ম। অৰ্ঘ্য ঢলাৰ পিছত দেউৰীয়ে পূজা মণ্ডপৰ আসনত ফুল ছটিয়াই হাতত চালনি বাতিখন তুলি লয়। কইনাজনীক গাওধানিয়ে ধৰি ধৰি মণ্ডপৰ চাৰিওফালে সাতবাৰ ঘূৰায়। প্ৰত্যেকবাৰ ঘূৰোতে দেউৰীয়ে কইনাজনীৰ কোঁচত ৰাপাবুপাৰ পৰা ফুল, ১ যোৰকৈ তামোল-পাণ আৰু ধনুশৰ দিয়ে। কইনাই সেইবোৰ পৰ্যায়ক্ৰমে চাৰিও দিশলৈ ছটিয়াই দিয়ে। শেষৰবাৰ কইনাৰ

কোঁচত গাজিৰামক তুলি দিয়া হয়। এই সময়ত উপস্থিত আয়তীসকলে গাজিৰামক টনাটনি কৰি আৰু কেঁচুৱাই কন্দাৰ দৰে অভিনয় কৰি এক আমোদজনক পৰিবেশৰ সূচনা কৰে। বিয়াৰ অন্তত কইনাঘৰে সকলোকে সাধ্যানুসাৰে চাহ-জলপান খুওৱাৰ নিয়ম। এই দিনৰ পৰা গণকে দিয়া দিনটোলৈকে ছোৱালীজনীয়ে হবিচ বা ব্ৰতৰ ভাত খাব লাগে। আগতে এই ভাতসাঁজ প্ৰত্যেকদিনাই গাওখানি গৰাকীৰ ঘৰত গৈ খাইছিল যদিও বৰ্তমান এই প্ৰথাৰ বিলোপ ঘটিছে।^{৪২}

অসমৰ নাথ-যোগীসকলৰ তোলনি বিয়াত কইনা ধুওৱাৰ দিনা ঢোলুৱা নামতী দল আৰু বৈৰাতীক নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়। নাথ-যোগী সম্প্ৰদায়ৰ কইনাক গাঁৱৰ স্বীকৃত বৈৰাতীয়ে ধুওৱাৰ নিয়ম। কইনাক ধুৱাই সজাই-পৰাই লোৱাৰ পিছত কইনাৰ সন্মুখত বখা শিল এটাত অৰ্ঘ্য ঢালিব লাগে। অৰ্ঘ্য ঢলাৰ পিছত শিলটোৰ চাৰিওফালে কইনাই সাতবাৰ ঘূৰাৰ নিয়ম আৰু প্ৰত্যেকবাৰে এটা তামোল আৰু এখন পাণ লৈ ক্ৰমে উত্তৰৰ পৰা দক্ষিণলৈ আৰু পূৱৰ পৰা দক্ষিণলৈ লৈ যাব লাগে। এই সময়ত ফুল এটাকৈ শিলটোত থৈ যাব লাগে। এনেদৰে সাতবাৰ ঘূৰাৰ পিছত সকলো দিশলৈ চাই ছোৱালীজনীয়ে সেৱা লয়। গোটেই অনুষ্ঠানটো চলি থাকোতে ঢোলুৱাই ঢোল বজায় আৰু নামতীয়ে নাম গাই থাকে।^{৪৩}

আহোম সম্প্ৰদায়ে তোলনি বিয়া বা শাস্তি বিয়াখন বেছ ধুম-ধামেৰে পাতে। ছোৱালীজনীক শুবলৈ দিয়া বিচনাৰ খেৰ পুৰি খাৰ তৈয়াৰ কৰা হয় আৰু সেই খাৰেৰে তেওঁক গা ধুৱাওতে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। বেইখন সাধাৰণতে পাটি দৈ বা তৰাগছ চাৰি বা তিনিজোপাৰে সজা হয়। চাৰিদিনৰ চুৱা গা ধুওৱাৰ পিছত গণকে নিৰ্দ্ধাৰণ কৰি দিয়া দিনত আচল বিয়াখন পাতি ছোৱালীজনীক সম্পূৰ্ণ শুচি কৰি লোৱা হয়। মাজৰ সময়ছোৱাত ছোৱালীজনীয়ে ব্ৰতৰ ভাত খোৱাৰ নিয়ম। চুৱা গা ধুওৱাৰ দিনা গধূলিৰ পৰাই ওচৰৰ লগৰ ছোৱালী, বোৱাৰী আৰু বুঢ়ী আইসকলে সম্পূৰ্ণ শুচি নোহোৱালৈকে প্ৰত্যেকদিনা দুই তিনি ঘণ্টাকৈ বহি বিয়া নাম গাই ধেমালি কৰে। এই কাৰ্যক ছোৱালী বখা বা 'নাম উৰুৱা' বুলি কয়।^{৪৪} আচল বিয়াৰ আগদিনাখন এইদৰে সন্ধিয়া বখাসকলক এসাঁজ ভাত খুওৱাৰ নিয়ম, ইয়াক 'ছোৱালী বখীয়া ভোজ' বুলি কোৱা হয়।

নামনি অসমত বাস কৰা চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলৰ মাজত তোলনি বিয়াৰ তেনে কোনো আনুষ্ঠানিকতা পালন কৰা নহয়। তেওঁলোকে ছোৱালী বজঃস্বলা হোৱা কথাটো

গোপনে ৰাখে। অৱশ্যে ছোৱালীজনীৰ মাকে ছোৱালীজনীৰ দৈহিক পৰিৱৰ্তনলৈ লক্ষ্য ৰাখি তেওঁক এনে এটা পৰিৱৰ্তনৰ বাবে মানসিকভাৱে সাজু কৰে।^{৪৫} দৰঙৰ চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলে তোলনি হোৱাক ‘জৱান হৱা’ বুলি কয়। উজনি অসমৰ চাহ জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলৰ যিসকলে বৈদিক নীতি-নিয়ম মানি চলে তেওঁলোকক কুলীন বোলা হয়। তেওঁলোকে ছোৱালী তোলনি হ’লে গণনা পাতি চাই নিজৰ পুৰোহিতৰ দিহামতে দান দক্ষিণা দিয়ে যদিও কোনো ধৰণৰ আনুষ্ঠানিকতা নকৰে। পুৰোহিতে জাৰি দিয়া পানীৰে সাতদিনৰ দিনা গা ধুৱাই ছোৱালীজনীক শুচি কৰে। আনহাতে অকুলীনসকলে, অর্থাৎ যিসকলে বৈদিক নীতি-নিয়ম নামানি পৰম্পৰাগত নিজস্ব নীতি নিয়ম মানি চলে তেওঁলোকে তোলনি বিয়াৰ আনুষ্ঠানিকতা কিছু পালন কৰে। এই বিয়াখনক ‘ছট-ছাদী’ বুলি কোৱা হয়। তোলনি হোৱাৰ পৰাই সাতদিনলৈ তেওঁক মাহ-হালধিৰে গা ধুৱাই দিয়া হয় আৰু সাতদিনৰ দিনা মহিলাসকলে পুখুৰী বা নৈৰ পাৰলৈ নি গা ধুৱাই আনে। সেইদিনা ছোৱালীজনী সম্পূৰ্ণৰূপে শুচি হয়। প্ৰথম তিনিদিন ছোৱালীজনীয়ে ফলাহাৰ কৰে যদিও চাৰিদিনৰ পৰা সাতদিনলৈ এসাঁজ নিৰামিষ ভাত খোৱাৰ নিয়ম। সাতদিনৰ দিনা গা-ধুই উভতি আহোঁতে এই কেইদিন ছোৱালীজনীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা বাচন-বৰ্তনসমূহ আৰু আৰতি কৰিবলৈ লৈ যোৱা আৰৈ চাউল, দুবৰি বন আৰু তুলসী পাতবোৰ তিনিআলি বা চাৰিআলিত ভাঙি-চিঙি পেলাই থৈ অহাৰ নিয়ম। এই কাৰ্যক নিন্চাই বুলি কোৱা হয়। নিন্চাই থৈ আহিলে পুষ্পিতা কন্যাৰ অমঙ্গল নহয় বুলি লোকবিশ্বাস চলি আহিছে।^{৪৬} সেইদিনাখন কইনাগৰাকীৰ চোতালত পুৰুষ মহিলা সকলোৱে ঢাক-ঢোল বজাই আনন্দ স্ফূৰ্তি কৰে আৰু কইনাঘৰে আয়োজন কৰা ভোজ-ভাত খায়।

নেপালী সম্প্ৰদায়ৰ প্ৰথম ৰজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক লৈ কোনো সামাজিক অনুষ্ঠান নাই যদিও তেওঁলোকে ছোৱালীজনীক লৈ কেতবোৰ লোকাচাৰ পালন কৰে।^{৪৭} ছোৱালীজনীৰ ৰজঃদৰ্শন হোৱাৰ লগে লগে তেওঁক নিজৰ ঘৰৰ পৰা আঁতৰাই নি ওচৰতে থকা কোনো আত্মীয়ৰ ঘৰত ৰখা হয়। সাধাৰণতে আত্মীয়জন মামা হ’লে ভাল, নহ’লেও পেহী বা বাইদেউৰ ঘৰত ৰখা হয়। সেইকেইদিন ছোৱালীজনীয়ে নিজৰ ঘৰৰ কোনো পুৰুষ সদস্যৰ মুখ চাব নাপায়। ছোৱালীজনীক এটা আছুতীয়া কোঠাত ৰখা হয় আৰু তেওঁক

ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ বেলেগ বিচনা, বাচন-বৰ্তন, গিলাচ আদি দিয়া হয়। প্ৰত্যেকদিনাই ৰাতিপুৱা গা-পা ধুই তেওঁ কোঠাটোত সোমাই থাকে। সম্পূৰ্ণ সাতদিন নিৰামিষ আহাৰ গ্ৰহণ কৰিবলৈ দি ছোৱালীজনীক ৰখা হয়। এইকেইদিন নেপালীসকলে লক্ষ্মীমাতা বুলি গণ্য কৰা গৰুৰ গাখীৰ খাবলৈ দিয়া নহয় যদিও ফলমূল বা আন সুষম আহাৰ ছোৱালীজনীক যোগান ধৰা হয়। সাতদিনৰ দিনা ছোৱালীজনী থকা কোঠাটো গোবৰ-মাটিৰে মচি-কাচি আৰু ব্যৱহাৰ কৰা কাপোৰ-কানি ধুই ছোৱালীজনীয়ে মূৰ-গা ধোৱে। গংগাজলৰ দৰে পৱিত্ৰ জ্ঞান কৰা গো-মূত্ৰ সকলোতে ছটিয়াই ঘৰখন পৱিত্ৰ কৰা হয়। একেদৰে ছোৱালীজনীৰ নিজৰ ঘৰখনো পৱিত্ৰ কৰি লোৱাৰ নিয়ম। শুচি হোৱাৰ পিছত যাৰ ঘৰতে থাকে তেওঁলোকৰ কোনো মহিলা সদস্যই আনি ছোৱালীজনীক নিজৰ ঘৰত থৈ যায়। প্ৰথম ৰজঃদৰ্শন হোৱাৰ পৰা এমাহলৈ ছোৱালীজনীক ৰন্ধা বঢ়া কৰা আৰু মঠ-মন্দিৰত প্ৰৱেশ কৰিবলৈ দিয়া নহয়।

অসমত বসবাস কৰা বঙালী, বিহাৰী, মাৰোৱাৰী বা শিখ সম্প্ৰদায়ৰ মাজত তোলনি বিয়া দেখা নাযায়। বঙালী আৰু বিহাৰী সম্প্ৰদায়ৰ কোনো কোনোৱে ছোৱালীৰ প্ৰথম ৰজঃদৰ্শন হ'লে ওচৰৰ মন্দিৰৰ পুৰোহিতৰ ওচৰত গৈ কিবা দায়-দোষ আছে নেকি চাই আহে। কিবা দোষ থাকিলে বিহাৰী সম্প্ৰদায়ে ঘৰতে ছোৱালীজনীৰ নামত এভাগ পূজা কৰি ব্ৰাহ্মণক দান দক্ষিণা দিয়াৰ নিয়ম আছে। ৰক্তস্ৰাৱ হৈ থাকিলে ছোৱালীজনীক ৰন্ধা-বঢ়া কৰা বা মন্দিৰ আদিত সোমাব দিয়া নহয়। ৰক্তস্ৰাৱ বন্ধ হোৱাৰ পিছতহে ছোৱালীজনী শুচি হোৱা বুলি ধৰা হয়।^{৪৮} আনহাতে বিহাৰী সম্প্ৰদায়ৰ কিছু সংখ্যকে পুৰোহিতৰ ওচৰলৈ চাব নগৈ ঘৰতে দোষ খণ্ডনৰ ব্যৱস্থা কৰে। ৰজঃস্বলা হোৱাৰ তৃতীয় দিনা তেওঁলোকে ঘৰৰ বেৰৰ কামি ৰন্ধা আঢ়ৈটা গাঁঠি কটাৰীৰে কাটে। এনেদৰে গাঁঠি কাটিলে ছোৱালীজনীৰ গ্ৰহদোষ খণ্ডন হয় বুলি বিশ্বাস কৰা হয়।^{৪৯} বঙালী সম্প্ৰদায়ৰ যিসকলে পুৰোহিতৰ দ্বাৰা গ্ৰহ-দোষ চায়, তেওঁলোকে সেই দোষ খণ্ডনৰ বাবে ছোৱালীজনীৰ বৰ বিয়ালৈ বাট চায়। বৰবিয়াৰ দিনা ৰাতিপুৱা ছোৱালীজনীয়ে এই দোষ খণ্ডনৰ বাবে পুৰোহিতক দান-দক্ষিণা দি আহি মুক্ত হয়।^{৫০}

অসমত বাস কৰা আন সম্প্ৰদায়ৰ বহুতে বৰ্তমান অসমীয়া সমাজৰ দৰে তোলনি বিয়া পাতিবলৈ লোৱা দেখা যায়। তেওঁলোকে তোলনি বিয়াৰ নীতি-নিয়মসমূহত বেছি

গুৰুত্ব প্ৰদান নকৰিলেও চাৰি বা সাতদিনত ছোৱালীজনী ধুৱাই আলহী অতিথিক আপ্যায়ন কৰে। এইক্ষেত্ৰত নগাওঁ বৰকলাত যুগ যুগ ধৰি বাস কৰি অহা শিখসকলৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। তেওঁলোকে অসমীয়া সমাজৰ নিয়ম-নীতিৰ দৰে তোলনি বিয়া পালন কৰে।

১.০২.৪ অসমৰ নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ লোকসকলৰ তোলনি বিয়া :

অসমত শংকৰদেৱ প্ৰচাৰিত বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ অনুগামী লোকসকলে তেওঁলোকৰ নিজস্ব বিধান মতে তোলনি বিয়াখনৰ আনুষ্ঠানিকতা পালন কৰে। অসমৰ বৈষ্ণৱ ধৰ্মাৱলম্বী সকলৰ সৰ্বাতোকৈ ডাঙৰ সংগঠন 'শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ সংঘ'ৰ নিজাববীয়া সংবিধান আছে। সেই অনুসৰি তেওঁলোকে 'বিবাহ পদ্ধতি'ত তোলনি বিয়াৰ আনুষ্ঠানিক নীতি-নিয়মসমূহ লিপিবদ্ধ কৰিছে। বিবাহ পদ্ধতিত উল্লেখ থকামতে তোলনি বিয়াৰ পালনীয় নিয়মসমূহ এনেধৰণৰ— ছোৱালীৰ প্ৰথম কন্যাকাল হওঁতে, দিনত ফল-মূল আৰু ৰাতি নিৰামিষ আহাৰ কৰিব। তেল, টেঙা, খাৰ, লোণ আদি ব্যৱহাৰ নকৰিব। চতুৰ্থ দিৱসত আনুষ্ঠানিকভাৱে স্নান কৰিব। সদায় ভগৱন্তৰ নাম স্মৰণ কৰিব। সপ্তম দিৱসত গা-মূৰ ভালকৈ ধুব; কাপোৰ কানি তিয়াই সকলো প্ৰকাৰে শুদ্ধ হ'ব। ছোৱালী গৰাকী সম্পূৰ্ণভাৱে দৈহিক পৰিষ্কাৰ হ'লে সেইদিনাই অথবা প্ৰয়োজনবোধ কৰিলে সুবিধাজনক আন তাৰিখত এভাগি নামৰ আয়োজন কৰিব। সেইদিনাই এভাগ নামৰ আয়োজন কৰিব। আইসকলে নাম কীৰ্তন কৰি কন্যাক কাপোৰ পিন্ধোৱা কাৰ্য কৰিব আৰু অভিজ্ঞ এগৰাকী আই-মাতৃয়ে উপদেশ দিব। সমাজে হৰি ধ্বনিৰে আশীৰ্বাদ কৰিব। কনাই কোলাত লোৱা, তামোল পুলি বা কলপুলি ৰোৱা কাম নিষিদ্ধ। যোগ চাই ব্ৰতাদি কৰা, দান-দক্ষিণা দিয়া নিষিদ্ধ। আড়ম্বৰপূৰ্ণ ভাৱে কোনো অনুষ্ঠানৰ আয়োজন নকৰিব। বিবাহৰ দৰে আয়োজন কৰি বিয়ানাম, বিছনাম আদি পৰিবেশন নকৰিব। এই নামভাগ সম্পূৰ্ণ ভাৱে আই সকলে পৰিচালনা কৰিব।^{৩১}

১.০২.৫ মুছলমান সমাজৰ তোলনি বিয়া :

মুছলমান সমাজত তোলনি বিয়াৰ লোকাচাৰ অঞ্চলভেদে লক্ষ্য কৰা যায় যদিও সাধাৰণ ভাৱে তোলনি বিয়া পতা নহয়। তেওঁলোকে সেই কেইদিন ছোৱালীজনীক চাফ-চিকুণকৈ ৰখা আৰু সুযম খাদ্য গ্ৰহণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। মছজিদ বা আন ধৰ্মীয় স্থানলৈ যাব দিয়া নহয়। অৱশ্যে নামনি অসমৰ দৰং আৰু কোকৰাঝাৰৰ মুছলমান সমাজৰ কোনো

কোনোৰে কিছু লোকাচাৰ পালন কৰে। দ্বিতীয় অধ্যায়ত এই সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে।

১.০৩ ভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটত তোলনি বিয়া :

প্ৰথম ৰজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক লৈ ভাৰতত, বিশেষকৈ দক্ষিণ ভাৰতত কিছুমান লোকাচাৰ পালন কৰি অহা হৈছে। অসমত পালন কৰা তোলনি বিয়াখনৰ দৰে বিভিন্ন ৰীতি-নীতিৰে পালন কৰা এই অনুষ্ঠানবোৰত নাৰীসকলেই সৰ্বাধিক ভূমিকা পালন কৰে। প্ৰথম যৌৱনাৰম্ভক বিশেষ মান্যতা প্ৰদান কৰিবলৈ পালন কৰা এনে অনুষ্ঠানবোৰৰ উদ্দেশ্য হ'ল ছোৱালীজনীক দৈহিক পৰিৱৰ্তনৰ সম্পৰ্কে জ্ঞান দিয়া আৰু সমাজত কৰণীয় কৰ্তব্য সম্পৰ্কে শিক্ষা দান কৰা। এই সময়ছোৱাত ছোৱালীজনীক চুৰা বা অপৰিত্ৰ জ্ঞান কৰি আছুতীয়াকৈ ৰখা নিয়মটো প্ৰায় সকলোতে একে ধৰণে পালন কৰা দেখা যায়।

দক্ষিণ ভাৰতত পালন কৰা অনুষ্ঠানটো সম্পৰ্কে নৰেন্দ্ৰনাথ ভট্টাচাৰ্য্যই উল্লেখ কৰিছে এনেদৰে— *“In India, it is especially in the southern region that the rites of first menstruation are observed with minimum strictness”*^{৫২} দক্ষিণ ভাৰতৰ বিভিন্ন ঠাইত পালনীয় যৌৱনাৰম্ভ কৃত্যসমূহক ঋতুকলা চম্চকৰম নামেৰে জনা যায়। বিশেষকৈ কৰ্ণাটক, তামিলনাড়ু আৰু অন্ধপ্ৰদেশৰ বিভিন্ন স্থানত ঋতুকলা চম্চকৰম বিভিন্ন ৰীতি-নীতিৰে পালন কৰি অহা হৈছে। ইন্টাৰনেটত পোৱা তথ্য অনুসৰি এই অনুষ্ঠানটো তেলেগু ভাষাত — লাংগাভানি অনুষ্ঠান, তামিল ভাষাত — পাৱাডাই ধা, কানাড়া ভাষাত — লাংগা দাৱানি বুলি জনা যায়। দক্ষিণ ভাৰতত ঋতুকলা চম্চকৰম অনুষ্ঠানটোৰ সময়ত ঋতুমতী ছোৱালীজনীক প্ৰথম শাড়ী পিন্ধোৱা হয়। এই অনুষ্ঠানৰ পিছত ছোৱালীজনীক শাৰিৰীক আৰু আধ্যাত্মিকভাৱে পৰিপক্ব মহিলা বুলি গণ্য কৰা হয়।^{৫৩}

তামিলনাড়ুৰ সম্প্ৰদায়ভেদে ছোৱালী এজনী ৰজঃস্বলা হোৱাৰ পৰা তিনিদিনৰ পৰা ষোল্লদিন পৰ্যন্ত অপৰিত্ৰ বুলি গণ্য কৰা হয়। নাপিত শ্ৰেণীৰ অন্তৰ্ভুক্ত এম্বাত্তান সকলে ছোৱালীজনীক এঘাৰদিনলৈ আছুতীয়াকৈ ৰাখে। সেই কেইদিন ছোৱালীজনীয়ে প্ৰত্যেক দিনা ৰাতিপুৱা গা ধুই উঠি তিলৰ তেলৰ লগত কণীৰ বগা অংশ মিহলাই গাত সানে। সেই কেইদিন নিৰামিষ খাদ্যহে গ্ৰহণ কৰিবলৈ দিয়া হয়। বাৰ দিনৰ দিনা গা-ধুই উঠাৰ পিছত তেওঁক সম্পূৰ্ণৰূপে পৰিত্ৰ হোৱা বুলি ধৰা হয়। নীলগিৰি জিলাৰ বাদাগা জনগোষ্ঠীৰ

লোকসকলে বজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক নিজৰ ঘৰৰ পৰা আঁতৰত সাধাৰণতে বজঃস্বলা মহিলাৰ বাবে তৈয়াৰ কৰা এটা জুপুৰীত থাকিবলৈ দিয়ে। এই জুপুৰীটোক ‘হোলাগুদি’ বুলি কোৱা হয়। নৰেন্দ্ৰনাথ ভট্টাচাৰ্যই উল্লেখ কৰা মতে ছোৱালীজনী বজঃস্বলা হোৱাৰ সপ্তৰনা প্ৰকট হোৱাৰ সময়তে তেওঁক এই ঘৰলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়— “A few months before a girl is expected to reach puberty she is sent to the holagudi on Friday four or five days, before the new monday”^{৫৪} বজঃস্বলা হোৱাৰ পিছত তাত এৰাতি থাকি, পিছদিনা পুৰণি কাপোৰ-কানি ঘৰটোতে এৰি নতুন এসাজ পিন্ধি ঘৰলৈ অহা নিয়ম। ঘৰলৈ অহাৰ পিছত তেওঁক পৰিয়ালৰ সদস্যসকলে আদৰণি জনায়। কিন্তু কাঁচিজোন আকাশত দেখা নিদিয়ালৈকে ছোৱালীজনীয়ে মূল ঘৰৰ কোঠাত প্ৰৱেশ কৰা নিষেধ। এই কেইদিন মূল ঘৰৰ বাহিৰৰ আন কোঠাত থাকি কাঁচিজোন দেখাৰ পিছত মূল ঘৰত প্ৰৱেশ কৰে। বৰ্তমান অৱশ্যে হোলাগুদিত নাথাকি নিজৰ ঘৰতে থকাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। এইকেইদিন ছোৱালীজনীক নিজৰ ঘৰৰে আছুতীয়া কোঠা এটাত ৰখা হয়। ওচৰ-চুবুৰীয়া মহিলাসকলে তেওঁৰ খবৰ ল’বলৈ ফল-মূল তথা মিঠাই লৈ আহে। এইকেইদিন তেওঁক আছুতীয়া বাচন-বৰ্তন ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দিয়া হয়। চাৰিদিনৰ পৰা ষোল্লদিন পৰ্যন্ত এনেদৰে ৰাখি শুভদিন এটাত তেওঁক মহিলাসকলে ওচৰৰে হাবিৰ নৈ বা জুৰিৰ পাৰত গা ধুৱাই লৈ আহি, নতুন সাজ তথা আ-অলংকাৰেৰে সজাই পৰাই তোলে। সেইদিনা নিমন্ত্ৰিত অতিথিসকলে ছোৱালীজনীক উপহাৰ দিয়াৰ নিয়ম আছে। নিমন্ত্ৰিত সকলোকে নিৰামিষ আহাৰ পৰিবেশন কৰা হয়।

তামিলনাডুৰ কপ্পিলিয়ান আৰু পৰিভাৰাম্ সকলে ছোৱালীৰ প্ৰথম বজঃদৰ্শনৰ সময়ত ঘৰৰ আছুতীয়া কোঠা বা অস্থায়ীভাৱে সজাই দিয়া জুপুৰীত থাকিব দিয়ে। সেই কেইদিন তেওঁক ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ এটা মাটিৰ কলহ আৰু অন্যান্য বাচন-বৰ্তন দিয়া হয়। কপ্পিলিয়ান সকলে তেৰদিন আৰু পৰিভাৰাম্ সকলে ষোল্লদিন এনেদৰে কিশোৰী গৰাকীক আছুতীয়াকৈ ৰাখে। নিৰ্দিষ্ট দিন কেইটা শেষ হোৱাৰ পিছত কেইগৰাকীমান মহিলাই ছোৱালীজনীক ওচৰৰ হাবি অঞ্চলত থকা নদী বা নিজৰাত গা ধুৱাই আনে। গা ধুওৱাৰ আগতে ছোৱালীজনীয়ে ব্যৱহাৰ কৰা জুপুৰীটো জ্বলাই দিয়া হয়। মাটিৰ কলহটো সৰু সৰু টুকুৰা কৰি ভাঙি পেলোৱা হয় যাতে টুকুৰাবোৰৰ ক’তো পানী জমা নহয়। কাৰণ জনবিশ্বাসমতে

সেই টুকুৰাত পানী জমা হ'লে ভৱিষ্যতলৈ ছোৱালীজনী সন্তানহীন হয়। নৰেन्द्रনাথ ভট্টাচাৰ্য্যই উল্লেখ কৰিছে — “The pots she used are broken into very small pieces, because they think that if rain water gathered in any of them, the girl be childless”^{৫৫}

মালৱাৰ অঞ্চলৰ টিয়ান সকলে ছোৱালীৰ বজঃস্বলা হ'লে প্ৰথম চাৰিদিনলৈ কেতবোৰ নীতি-নিয়ম মানি চলে। তেওঁক চাৰিদিনলৈ এটা কোঠাৰ উত্তৰ দিশত বিচনা সাজু কৰি থাকিব দিয়া হয়। সেই কেইদিন বখীয়া হিচাপে আন এজনী ছোৱালী কোঠাটোৰ আন এখন বিচনাত থাকে যদিও তেওঁক স্পৰ্শ নকৰে। ছোৱালীজনীক নিমখ, জলকীয়া, আৰু হালধিবিহীন সম্পূৰ্ণ নিৰামিষ খাদ্য খাবলৈ দিয়ে। চাৰিদিনৰ দিনা গা-ধুই উঠাৰ পিছত তেওঁক পৰিত্ৰ বুলি জ্ঞান কৰা হয়।

কৰ্ণাটকৰ বিল্লাভ আৰু বান্ট সকলে দহদিন বা বাৰদিনলৈ ছোৱালীজনীক অপৰিত্ৰ বুলি আছুতীয়াকৈ বখাৰ নিয়ম আছে। ছোৱালীজনী বজঃস্বলা হোৱাৰ লগে লগে এটুকুৰা আয়তকাৰ আকৃতিৰ ঠাই সাজু কৰা হয়। এই আয়তকাৰ ঠাই টুকুৰাত পাঁচটা বা সাতটা নাৰিকলৰ এখন আসন সাজু কৰি তোলা হয়। ছোৱালীজনীক এই বিশেষ আসনখনত বহিব দিয়া হয়। চাৰিটা পানী ভৰ্তি কলহ সাজু কৰি ৰখা হয় আৰু তাৰ কাষত চাৰিজনী ছোৱালীক বহিব দিয়া হয়। তাত উপস্থিত মহিলাসকলক পাণ-তামোল আৰু হালধিৰ গুড়ি বিতৰণ কৰা হয়। পানীৰ কলহৰ কাষত বহা ছোৱালী কেইজনীয়ে বজঃস্বলা ছোৱালীজনীক কলহটোৰ পৰা পানী ঢালি দিয়ে। সেইদিনা তেনেদৰে গা ধুৱাই দিয়াৰ পিছত ছোৱালীজনী পুনৰ চাৰিদিনৰ দিনা একেদৰে গা ধুৱাই দিয়া হয়। বান্টসকলে চাৰিদিনৰ দিনা এই কৃত্যসমূহ কৰে আৰু বিল্লাভসকলে দহ বা বাৰদিনৰ দিনা এই কৃত্যটো কৰি ছোৱালীজনীক শুচি কৰে। শেষৰ দিনা অনুষ্ঠানলৈ নিমন্ত্ৰিত অতিথি সকলক পৰম্পৰাগত খাদ্যৰে আপ্যায়িত কৰা হয়।

দক্ষিণ ভাৰতৰ কেৰেলাত বাস কৰা নায়াৰ সকলৰ বজঃস্বলাৰ সময়ত পালন কৰা কৃত্যক থিৰানদুকুলি বুলি জনা যায়। ছোৱালীজনীক তিনিদিনলৈ এটা আছুতীয়া কোঠাত ৰখা হয়। পুৰুষ ব্যক্তিক চোৱা বা সংস্পৰ্শলৈ অহা নিষেধ। ছোৱালীজনীক পৃথক বাচন-বৰ্তনত নিৰামিষ আহাৰ, ফল-মূল আৰু গুড় খাবলৈ দিয়া হয়। বজঃস্বলা হোৱা খৰৰটো ওচৰ চুবুৰীয়া মহিলা তথা আত্মীয় মহিলাসকলক আনন্দৰে দিয়া হয়। তৃতীয়দিনা নিমন্ত্ৰিত অতিথি আৰু

চুবুৰীয়াৰ উপস্থিতিত ছোৱালীজনীক ধুৱাই কইনাৰ দৰে সজোৱা হয়। উপস্থিতসকলে ছোৱালীজনীক উপহাৰ প্ৰদান কৰে।

দক্ষিণ ভাৰতৰ বনাঞ্চল আৰু সাগৰীয় অঞ্চলত বাস কৰা মাছমৰীয়া, মুচী, ধুবী শ্ৰেণীৰ লোকসকলৰ মাজত তোলনি বিয়াসদৃশ লোকাচাৰ তথা উৎসৱৰ প্ৰচলন আছে। দক্ষিণ ভাৰতৰ পুলিয়ান, বালিজা, বেদাৰ প্ৰভৃতি জাতিৰ লোকসকলে সাধাৰণতে এসপ্তাহলৈ ছোৱালীজনীক আছুতীয়াকৈ ৰাখে আৰু শেষৰ দিনা এটা সৰু ভোজৰ আয়োজনেৰে ছোৱালীজনীক গা ধুৱাই পৰিত্ৰ কৰে।

উৰিষ্যাৰ বিভিন্ন সম্প্ৰদায়ৰ মাজতো প্ৰথম বজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক আছুতীয়াকৈ ৰখাৰ নিয়ম আছে। বেভুৰি, ভূমিয়া, জাতপাচ, ৰাজুৱাৰ প্ৰভৃতি সম্প্ৰদায়ৰ লোকসকলে চাৰি, সাত বা দহদিনৰ দিনা ঋতুমতী হোৱা ছোৱালীজনীক নিজস্ব নিয়মেৰে গা ধুৱাই শুচি কৰে। আছুতীয়াকৈ ৰখা কেইদিন প্ৰতিবেশী মহিলাসকলে আৰু আত্মীয়সকলে ফল-মূল তথা উপহাৰ সামগ্ৰী লৈ অহাৰ নিয়ম। নিৰ্দিষ্ট দিনা প্ৰতিবেশী মহিলাসকলে ওচৰৰ পুখুৰীৰ পাৰলৈ নি ছোৱালীজনীক গা ধুৱাই আনি নতুন সাজপাৰ আৰু আ-অলংকাৰ পিন্ধায়। সেইদিনা ছোৱালীৰ ঘৰত এটা ভোজৰো আয়োজন কৰা হয়।

বিহাৰ, বেংগল আৰু উৰিষ্যাত থকা ওৰাং সকলে ছয়দিনৰ পৰা ন দিনলৈ বজঃস্বলা ছোৱালীজনীক আছুতীয়াকৈ ৰাখে। সেইসময়ত তেওঁ ব্যৱহাৰ কৰা সামগ্ৰীসমূহ পৃথকে ৰখা হয়। শেষৰ দিনা গা-ধুই উঠি ছোৱালীজনী শুচি হয়। চম্বলপুৰ আৰু কোলানাগৰ কুলীসকলে অনুষ্ঠানটো গোপনে পালন কৰে।

প্ৰথম যৌৱনাৰম্ভ কৃত্যক দক্ষিণ ভাৰতত যি ধৰণে পালন কৰা হয় উত্তৰ ভাৰতত তেনে ধৰণৰ লোকাচাৰ পালন কৰা দেখা নাযায়। এই সময়ত মধ্য প্ৰদেশ, ৰাজস্থান, গুজৰাট, মহাৰাষ্ট্ৰ আদি ঠাইত ছোৱালীজনীক তিনিদিন আছুতীয়াকৈ ৰখা হয় আৰু মন্দিৰত প্ৰবেশ কৰিব দিয়া নহয়। বিহাৰ, বেংগল আৰু কাশ্মীৰতো ঋতুমতী ছোৱালীজনীক মন্দিৰত প্ৰবেশ কৰিবলৈ দিয়া নহয়। আনহাতে পঞ্জাবত এনেধৰণৰ বাধা-নিষেধ দেখা যায়।^{৫৬}

ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত বিচাৰ কৰি এটা কথা বুজিব পাৰি যে দক্ষিণ ভাৰতত বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠী সমূহৰ মাজত প্ৰথম বজঃস্বলা কিশোৰী গৰাকীক লৈ সুকীয়া নীতি-নিয়ম

পালন কৰি অহা হৈছে। কিন্তু উত্তৰ ভাৰতত এনে ধৰণৰ কোনো লোকাচাৰ পালন কৰা নহয়। অৱশ্যে পশ্চিমবংগৰ ঘটি সমাজৰ লোকসকলে ছোৱালী এজনীৰ প্ৰথম বজঃদৰ্শন হোৱাৰ পিছত নিজৰ দেউতাক, ককায়েক বা ভায়েক তথা আন কোনো পুৰুষ মানুহক স্পৰ্শ কৰিব নিদিয়। সাতদিনৰ দিনা এজন ব্ৰাহ্মণ আহি ঘৰত পূজা কৰে আৰু এটি পাত্ৰত অলপ গোমূত্ৰ, অলপ গোবৰ গাখীৰৰ সৈতে মিহলাই ছোৱালীজনীক প্ৰসাদ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব দিয়ে। প্ৰথম সাতদিন নিলগে থকা ছোৱালীজনীক মন্দিৰত সোমাব দিয়া নহয়। তদুপৰি ঘৰত তৈয়াৰী আচাৰ বা পাপড় চুব দিয়া নহয়। সেইকেইদিন তেওঁক এটা বেলেগ কোঠাত আছুতীয়া বিচনা বা মজিয়াত শুব দিয়া হয়। সাতদিনৰ দিনা প্ৰসাদখিনি গ্ৰহণ কৰাৰ পিছত তেওঁক পৱিত্ৰ বুলি জ্ঞান কৰা হয়।^{৫৭}

১.০৪ বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত তোলনি বিয়া :

বাৰ-তেৰ বছৰ বয়সত প্ৰথম বজঃস্বলা হোৱা কিশোৰী এগৰাকীক লৈ অসমত যেনেধৰণে বিভিন্ন লোকাচাৰ পালন কৰা হয়, ঠিক তেনেদৰে বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত তোলনি বিয়াৰ দৰে কিছুমান লোকাচাৰ পালন কৰা হয়। বিশ্বৰ অনুল্লত দেশবোৰত, যিবোৰত এতিয়াও শিক্ষাৰ পোহৰ নপৰা জাতি-জনগোষ্ঠী আছে, তেনে জাতি জনগোষ্ঠীৰ মাজত এনেধৰণৰ লোকাচাৰৰ প্ৰাদুৰ্ভাৱ বেছি। ইণ্টাৰনেটত পোৱা তথ্য অনুসৰি পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশত পালন কৰা কিশোৰীৰ যৌৱনাৰম্ভ কৃত্যৰ এটি চমু আভাস দাঙি ধৰা হ'ল।

লোৰেটিন আমেৰিকাৰ ঘানাৰ গ্ৰামাঞ্চলত প্ৰথম বজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক কেইবা সপ্তাহলৈ নিলগাই ৰখা হয়। এই কেইদিন কেইগৰাকীমান বয়োজ্যেষ্ঠা মহিলাই তেওঁক সামাজিক দায়িত্ব, সম্পৰ্ক, যৌন শিক্ষা তথা আচাৰ-আচৰণ সম্পৰ্কে শিক্ষা দিয়ে। পুৰুষৰ পৰা কেনেধৰণৰ দূৰত্ব বজাই ৰাখিব লাগে তাৰো শিক্ষা প্ৰদান কৰা হয়। নেটিভ আমেৰিকানৰ এপেছে জাতিৰ লোকসকলে ছোৱালীৰ প্ৰথম বজঃদৰ্শনৰ চাৰিদিনৰ দিনা এটা অনুষ্ঠান পাতে যাক Sunrise Ceremony বুলি কোৱা হয়। সেইদিনা ছোৱালীজনীক নিমন্ত্ৰিত সকলে উপহাৰ প্ৰদান কৰে আৰু এটা ভোজৰো আয়োজন কৰা হয়।^{৫৮}

ব্ৰাজিল, কলম্বিয়া আৰু পেকুত বাস কৰা আমাজনিয়ান টিকুনা জাতিৰ ছোৱালী ঋতুমতী হোৱাৰ পিছত তেওঁক নিজৰ ঘৰৰ এটা আছুতীয়া কোঠাত তিনিমাহৰ পৰা এবছৰ

পৰ্যন্ত থকাৰ নিয়ম। এনেকৈ আছুতীয়াকৈ থকাক ‘পিলাজন’ বুলি কোৱা হয়। এইসময়ছোৱাত ছোৱালীজনীক নিজ জাতিৰ ইতিহাস, সংগীত, বিশ্বাস সম্পৰ্কীয় জ্ঞান প্ৰদান কৰা হয়। নিৰ্ধাৰিত সময় শেষ হোৱাৰ পিছত ছোৱালীজনীক সকলোৱে উষ্ম আদৰ্শণি জনাই আৰু নাৰীত্বলৈ উন্নীত হোৱাৰ আনন্দত এটা অনুষ্ঠান আয়োজন কৰে।^{৬০}

ফিজিৰ কোনো কোনো জাতিৰ লোকসকলৰ মাজত প্ৰথম ৰজঃস্বলা হোৱা ছোৱালীজনীক এখন বিশেষ বিচনাত শুবলৈ দিয়া হয়। চাৰিদিন ছোৱালীজনীক আছুতীয়াকৈ ৰখা হয় আৰু এইকেইদিন নতুন জীৱন সম্পৰ্কে ছোৱালীজনীক জ্ঞান প্ৰদান কৰা হয়। চতুৰ্থ দিনা এটা অনুষ্ঠান পতা হয়, যাক ‘টুনুদ্ৰা’ নামেৰে জনা যায়। সেইদিনা ছোৱালীজনীৰ পৰিয়ালে তেওঁ যৌৱনত ভৰি দিয়াৰ আনন্দত এটা ভোজৰ আয়োজন কৰে।^{৬০}

জাপানৰ কোনো কোনো অঞ্চলত ছোৱালীৰ প্ৰথম ৰজঃস্বলা হ’লে ছোৱালীজনীৰ পৰিয়ালে তেওঁলোকৰ থলুৱা খাদ্য (Sekihan) প্ৰস্তুত কৰি আনন্দত ভাগ লয়। এই খাদ্যত ব্যৱহাৰ হোৱা ৰঙা ৰঙে সুখ আৰু আনন্দৰ ইংগিত বহন কৰে।^{৬১}

পেৰুৰ য়ানোচা জাতিৰ ছোৱালীয়ে প্ৰথম ৰজঃস্বলা হ’লে এটা দীঘলীয়া সময়ৰ বাবে গছ-পাতেৰে নিৰ্মিত জুপুৰী এটাত থাকিব লাগে। এই সময়খিনিত তেওঁলোকৰ খাদ্য গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰতো বিভিন্ন নিষেধাজ্ঞা আৰোপ কৰি ভেষজ খাদ্যৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰা হয়। জুপুৰীটোত থকা সময়ছোৱাত সম্পৰ্কীয় মহিলাসকলে তেওঁক সাক্ষাৎ কৰে আৰু পৰম্পৰাগত জীৱন পদ্ধতি সম্পৰ্কে শিক্ষা প্ৰদান কৰে। তেওঁক ঘাইকৈ বয়ন শিল্প আৰু বনৌষধ সম্পৰ্কে বিশেষ শিক্ষা দিয়া হয়। পূৰ্ণিমা ৰাতি এটাৰ পিছত এটা ভোজৰ আয়োজন কৰা হয় আৰু ছোৱালীজনীক পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰ সতে বাস কৰাৰ অনুমতি দিয়া হয়। সেইদিনাৰ পৰা ছোৱালীজনীয়ে শক্তিশালী, স্বাস্থ্যৱতী আৰু সক্ষম নাৰী হিচাবে স্বীকৃতি পায়।^{৬২}

শ্ৰীলংকাৰ তামিল বসতিপ্ৰধান অঞ্চলতো প্ৰথম ৰজঃদৰ্শনৰ আনুষ্ঠানিক আয়োজন কৰা হয়। প্ৰথম দিনা ছোৱালীজনীক নিকটাত্মীয় কেইগৰাকীমান মহিলাই গা ধুৱায় আৰু এটা কোঠাত আছুতীয়াকৈ ৰাখে। চাৰিদিনৰ পৰা সাতদিনলৈ এনেদৰে ৰাখি নিৰ্দিষ্ট দিনা পুনৰ তেওঁক গা ধুৱাই গধুৰ আ-অলংকাৰ আৰু সুন্দৰ শাৰীৰে সজাই পৰাই তোলা হয়। সেইদিনা বন্ধু-বান্ধৱ আৰু আত্মীয়সকলক নিমন্ত্ৰণ জনোৱা হয়। সকলোৱে ছোৱালীজনীলৈ উপহাৰ

আদি লৈ আহি পৰিয়ালে আয়োজন কৰা ভোজ মেলত অংশ লয়।^{৬০}

ইছলামিক ৰাষ্ট্ৰসমূহত ছোৱালী এগৰাকী বজঃস্বলা হ'লে কোনো ধৰণৰ লোকাচাৰ পালন কৰা নহয়। অৱশ্যে প্ৰথম বজঃস্বলা হোৱাৰ পিছত মুছলমান সম্প্ৰদায়ৰ ছোৱালী এজনীয়ে হিজাব পৰিধান কৰাৰ নিয়ম আছে। ইয়াৰ দ্বাৰা পুৰুষৰ দৃষ্টিৰ পৰা ছোৱালীজনীৰ মুখখন আঁতৰাই ৰখা হয়।^{৬১}

প্ৰসংগটীকা :

- ১) বিজয় শৰ্মা : *দৰং জিলাৰ উৎসৱ অনুষ্ঠান*, পৃষ্ঠা-৪০
- ২) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা-৪২
- ৩) Benudhar Rajkhowa : *Assamese popular Superstitions And Assamese Demonology*, Page-111
- ৪) নবীনচন্দ্ৰ শৰ্মা : *অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাস (দ্বিতীয় খণ্ড)*, পৃষ্ঠা-৩২৩
- ৫) বিয়াত কইনা বা দৰাক গা ধুৱাবৰ বাবে তৈয়াৰ কৰা আচ্ছাদন। স্থান আৰু সম্প্ৰদায়ভেদে বেই সাজোতে কলপটুৱা, কাঠ, ইকৰা-খাগৰি আদি বিভিন্ন সামগ্ৰী ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়।
- ৬) নাৰায়ণ দাস আৰু পৰমানন্দ ৰাজবংশী (সম্পাঃ) : *অসমৰ সংস্কৃতি কোষ*, পৃষ্ঠা-১২৬
- ৭) বিজয় শৰ্মা : *দৰং জিলাৰ উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ অধ্যয়ন*, পৃষ্ঠা-২৪০
- ৮) ফুল কুমাৰী কলিতা : *লোক সংস্কৃতিৰ দাপোণ*, পৃষ্ঠা-২০
- ৯) লীলা গগৈ : *অসমৰ সংস্কৃতি*, পৃষ্ঠা-১৯৯
- ১০) বিজয় শৰ্মা : *দৰং জিলাৰ উৎসৱ অনুষ্ঠানৰ অধ্যয়ন*, পৃষ্ঠা-২৫৩
- ১১) নাৰায়ণ দাস আৰু পৰমানন্দ ৰাজবংশী (সম্পাঃ) : *অসমৰ সংস্কৃতি কোষ*, পৃষ্ঠা-৬০৫
- ১২) বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱা : *অসমৰ লোকসংস্কৃতি*, পৃষ্ঠা-১৫৫-১৫৬
- ১৩) নাৰায়ণ দাস আৰু পৰমানন্দ ৰাজবংশী (সম্পাঃ), *অসমৰ সংস্কৃতি কোষ*, পৃষ্ঠা-১২৭
- ১৪) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা-৫
- ১৫) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা-৫৬৮
- ১৬) সংবাদদাত্ৰী : অহল্যা চহৰীয়া, দুনী, দৰং
- ১৭) সংবাদদাত্ৰী : নমাই হাজৰিকা, হাজৰিকাপাৰা, দৰং
- ১৮) Narendra Naht Bhattacharyya : *Indian puberty rites*, Page-1
- ১৯) কিৰণ শৰ্মা : *মনুসংহিতা*, পৃষ্ঠা-৬৬
- ২০) পৰমানন্দ মজুমদাৰ (সম্পাঃ) : *আৱাহন*, প্ৰথম খণ্ড, পৃষ্ঠা-৪৬৯-৪৭০
- ২১) আৰ. চি. মজুমদাৰ (সম্পাঃ) : *বৈদিক যুগ*, পৃষ্ঠা-৬৮৮
- ২২) অজন্তা ৰাজখোৱা : *নাৰী, ঐতিহ্য আৰু বাগ্‌ধাৰা*, পৃষ্ঠা-৩০
- ২৩) নবীনচন্দ্ৰ শৰ্মা : *অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাস*, পৃষ্ঠা-৩২৬
- ২৪) হেমচন্দ্ৰ বৰুৱা : *The ceremony performed when a girl reaches the age of puberty*. *হেমকোষ*, পৃষ্ঠা- ৫২৯
- ২৫) অসম প্ৰকাশন পৰিষদ : *আধুনিক অসমীয়া অভিধান*, পৃষ্ঠা-২৩৭

- ২৬) সুমন্তু চলিহা : আধুনিক অসমীয়া শব্দকোষ, পৃষ্ঠা-২৭১
- ২৭) দীনেশচন্দ্র গোস্বামী (সম্পাঃ) : শৰাইঘাট অভিধান, পৃষ্ঠা-৪৫৫
- ২৮) গিৰিধৰ শৰ্মা : অসমীয়া অভিধান, পৃষ্ঠা-৪৭০
- ২৯) শান্তনু কৌশিক বৰুৱা : অসম অভিধান, পৃষ্ঠা-১৩৫
- ৩০) হেমচন্দ্র বৰুৱা : *The ceremony of anointing a girl with unguents and bathing her on the seventh day after the first appearance of catamenia*, হেমকোষ, পৃষ্ঠা- ৬৩৬
- ৩১) উল্লিখিতঃ পৃষ্ঠা-৬৯১
- ৩২) মহেশ্বৰ নেওগ, উপেন্দ্রনাথ গোস্বামী (সম্পাঃ) : *The ceremony of giving a ceremonial bath to a girl on the ceremonial bath to a girl on the exping of the unclean days after the first appearance of catamenia*, চন্দ্রকান্ত অভিধান, পৃষ্ঠা- ৫৫২
- ৩৩) শব্দকল্পদ্রুম : পৃষ্ঠা- ১৪৬
- ৩৪) ভৃগুমোহন গোস্বামী : সংস্কৃতি আৰু লোকসংস্কৃতি, পৃষ্ঠা- ২৯
- ৩৫) উপেন ৰাভা হাকাচাম আৰু প্ৰফুল্ল কুমাৰ নাথ(সম্পাঃ) : অসমৰ জনগোষ্ঠীয় সামাজিক লোকাচাৰ, পৃষ্ঠা- ১৮৪
- ৩৬) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা-১৮৪
- ৩৭) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা- ৬৩
- ৩৮) উল্লিখিত : পৃষ্ঠা- ২৪২-২৪৩
- ৩৯) সংবাদদাত্ৰী : ৰহিলা বাল্য, বাল্যগাওঁ, কোকৰাঝাৰ।
- ৪০) উল্লিখিত
- ৪১) অৰ্ঘা : অসমৰ ৰাজবংশী সমাজত গৰুৰ মূত্ৰ আৰু কেঁচা গাখীৰৰ মিশ্ৰণেৰে অৰ্ঘা তৈয়াৰ কৰা হয়। নাথ যোগী সকলে এৰাঁ গাখীৰ, তিল আৰু শিলিখাৰে অৰ্ঘা তৈয়াৰ কৰে। দুয়োখন সমাজতে বিয়া-বাৰু, পূজা-পাৰ্বণ আদিত এই অৰ্ঘা পবিত্ৰ দৈব্য বুলি গণ্য কৰি ব্যৱহাৰ কৰা হয়।
- ৪২) সংবাদদাত্ৰী : ৰহিলা বাল্য, বাল্যগাওঁ, কোকৰাঝাৰ।
- ৪৩) সংবাদদাত্ৰী : প্ৰণালী নাথ, ভাউৰাগুৰি, কোকৰাঝাৰ।
- ৪৪) হীৰা ডেকা বৰা : *নোৱাই তোলনি বিয়া*, পৃষ্ঠা-২৭
- ৪৫) সংবাদদাত্ৰী : আনিচ হেমব্ৰম, কোকৰাঝাৰ।
- ৪৬) হীৰা ডেকা বৰা : *নোৱাই তোলনি বিয়া*, পৃষ্ঠা-১০৩
- ৪৭) সংবাদদাত্ৰী : মনমায়া সোনাৰ, সৰলপাৰা, কোকৰাঝাৰ।
- ৪৮) সংবাদদাত্ৰী : বীণা প্ৰসাদ, কোকৰাঝাৰ।
- ৪৯) সংবাদদাত্ৰী : বেদন্তী শ্বাহ, কোকৰাঝাৰ।
- ৫০) সংবাদদাত্ৰী : চুকলা দাস, কোকৰাঝাৰ
- ৫১) শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ সংঘ : *সংশোধিত চাৰি হাত পুথি আৰু উপবিধিৰ একত্ৰ সংকলন*, পৃষ্ঠা-১৬৩
- ৫২) Narendra Naht Bhattacharyya : *Indian puberty Rites*, Page-21
- ৫৩) Ritukala Sanskaram Wikipedia : [w.en.in.wikipedia -org](http://w.en.in.wikipedia-org)>Ritu-K-
Date 2.4.2020, Time 9 AM
- ৫৪) Narendra Nath Bhattacharyya : *Indian puberty Rites*, Page-21
- ৫৫) Do, Page-22
- ৫৬) <https://www.womensweb.in/2016/09/puberty-rituals-in-india/>
Date-20-7-2020 Time 12 noon

- ෫෦) <https://health.howstuffworks.com/wellness/women/general/female-puberty.htm> Date 11/11/2020
- ෫෧) <https://prezi.com/1mn0ypyxkruf/puberty-rituals-in-islam-and-apache-tribes/> Date 17/08/2020
- ෫෨) <https://www.actonaid.org.uk/blog/news/2019/10/18/how-do-people-around-the-world-celebrate-periods>
- ෫෩) Do, Date 09/11/2020
- ෫෪) Do, Date 09/11/2020
- ෫෫) <https://www.sapiens.org/biology/puberty-ritual/> Date 11/10/2020
- ෫෬) <https://roar.media/english/life/culture-identities/puberty-rituals-in-sri-lanka-a-tale-of-blood-demons-and-flower-baths> Date 09/09/2020
- ෫෭) <https://www.storypick.com/period-rituals-in-india/amp/>, Date 09/10/2020
